Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 481 — ՈՒՐԲԱԹ 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 — (Ն. Տ.) 21 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 — 11 ՁԻԼԳԱՏԷ 1302

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՁԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐ ԻՄԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արժէքի	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Դուռս դուրս և տեղական թղթատարով տարեկան » »	240
Դուռս դուրս համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան Գրանց	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուռս դրկուած լրագրոց Ճանրու Փոխքը Տնօրէնութեան վրայ է, Խմբագրութեան դրկուած գրեր առանց կամ գրութիւն եւ չարուին։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԻՒՆ

ԻՍԴԷՐՆ ԷՃԷՆԱԻ

Գործակալութեան ծեռամբ, Գալաթէոյ, Տէիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 8 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿՈՅ ԹԱՂԹԱԲԵՐԻՆ

ԱՆԳԼԻԱ. Թագուհւոյն Փալմն Ճառը.

«Միլորդ և Պարոնայք.

«Ներախութեամբ կ'արձակեմ զձեզ երկար և կարեւոր Նստաշրջանի մը աշխատութիւններէն։

«Երբ հաճախմբեցաք անցեալ Հոկտեմբերին, խնդացուցի ձեզ թէ բանակ մը կը զրկուէր Նեղոսն ի վեր Խարդումի օգնութեան։ Երբեք ամիս չեռաց, խորին վշտով մը, ուր հաղորդ եղաք իմ հաւատակից ժողովուրդս, իմացայ թէ բանակը շատ ուշ հասած էր, և թէ գիւղացին զօրավար Կորտոն և ընկերակիցք ինկած էին։ Ապարդիւն փորձ մ'եղաւ Խարդում հասնելու Սուաքիմ ի Պերպեր երկաթուղի մը չինելով։ Զորքերս ապա բոլորովին ետ առնուեցան Արեւելեան Սուտանէն, ի բաց առեալ զՍուաքիմ, և Արեւմտեան Սուտանէն, մինչեւ Ալաչքերդ։

«Թէպէտ արշաւանքը նպատակին չհասաւ, պատճառ եղաւ դարձեալ ցուցնելու զայն քաջութիւն և հաստատութիւն զոր ցոյց տուին զորքերս և զայն մարտութիւն զոր ի հանդէս բերին նոցա հրամանատարք։

«Մեծ համոզմամբ ընդունեցի զնուորական աշակցութեան հաւատարմական առաջարկներ իմ Գաղթականութիւններէս և Հնդկաստանի բնիկ իշխաններէն, և Նոր Հարաւային Կալէսի Գաղթականութեան զրկած գունդը։ Նշանաւոր եղանակաւ մը ծառայեց այն ճակատամարտներու մէջ, որք տեղի ունեցան Կարմիր Ծովու եզերաց վրայ։

«Մէհտիի մահն հաւանօրէն կարող պիտի ընէ զիս նուազ դժուարութեամբ կատարելու Եգիպտոսի Իշխանին և ժողովրդեան հանդէպ այն պարտաւորութիւններ զորս դէպքերն իմ վրայ դրած են։ Զպիտի թուլցնեմ ջանքերս Եգիպտոսի կառավարութիւնն ու բարեկարգութիւնն հաստատ հիման մը վրայ դնելու համար։

«Տէրութեանց հետ յարաբերութիւններս բարեկամական բնութիւն մ'ունին։

«Դժուարութիւններ, որք պահ մը տագնապեցուցիչ բնութիւն մ'ունէին, ծագեցան իմ Կառավարութեանս և Ռուսիոյ Կառավարութեան միջեւ, նկատմամբ սահմանաց իմ դաշնակցիս Աֆղանստանայ Էմիրին։ Երկրաց։ Բանակցութիւնք կը շարունակին, և ապահով եմ թէ ի մօտոյ պիտի յանգին գոհացուցիչ կարգադրութեան մը։

«Ի հարաւային Աֆրիկէ դէպքերուն ընթացքը զիս պարտաւորեց, ի շահ բնիկ ցեղերու, իմ հովանաւորութեան ներքեւ առնուլ Պէշուանաներուն երկիրն, (որ հմայն Ֆրանսայի քանի մը պարկի մեծութիւնն ունեցող երկիր մ'է), ինչպէս նաև մի քանի յարակից երկիրներ։

«Զնոք կ'առնում հարկաւոր միջոցներն իմ Հնդկային Կայսրութեանս հիւսիս-արեւմտեան սահմանները պաշտպանութեան վիճակի մէջ դնելու համար, որպ բացակայութենէն իմ Հնդիկ հպատակաց բարգաւաճումն ու հանգարտութիւնը պարբերաբար կրնան ընդհատիլ ու խանգարիլ։

«Պարոնայք անդամք Երեսփխանաց ժողովոյ.

«Շնորհակալ եմ վասն առատաձեռնութեանն որով՝ անցեալ տարւոյն մէջ՝ հարկաւոր դրամները քաջաբարած էք երկրին հանրային պաշտպանց համար։

«Միլորդ և Պարոնայք.

«Հաճութեամբ տուի հաւանութիւն օրինական ծրագրոյ մը, որով Աւստրիոյ Գաղթականութիւնք ինչ ինչ տեսակ խնդրոյ մէջ համախորհուրդ պիտի կրնան գործել Դաշնակցային Միութեամբ մը։ Հաստատեցի նաև Եղեռնական Օրէնքին յաւելուած մը, որոյ հարկն յոյժ զգալի եղած էր, (աղջկանց պաշտպանութեան համար)։ և վաւերացուցի Սկիտիոյ գործոց յատուկ նախարարական պաշտօնատան մը հաստատումն առանձին Նախարարով մը։ Նաեւ ուրախութեամբ հաւանեցայ տնօրինութեան մը, զոր Խորհրդարանն որոշած էր՝ Իւանտայի մէջ հողատերաց թիւն աւելցնելու համար։

«Բերկրութեամբ կը տեսնեմ որ ուրիշ ծրագիր մը, որում հաւանեցայ, նպատակ ունի աղքատայ բնակարանները բարւոքել, մաքրել առողջապահիկ կանոնաց հակառակ վիճակ ունեցող բնակավայրերն, և թող չասել որ մի և նոյն յարկի տակ բաղնիք ընտանիքներ բնակին,—չարիքներ որք գործաւոր դասուց բարոյական և նիւթական բարեկեցութիւնը կ'ապականէին խորապէս։

«Ցաւելով կ'ըսեմ թէ տնտեսական քննութիւն որ երկար ժամանակէ հետէ կը տիրէր երկրին կարգ մը կարեւոր արհեստներու, սրկրագործութեան և տարազագործութեան մէջ, կը շարունակէ տակաւին։ Հրամայեցի որ ծանձնաժողով մը դրուի քննելու այս տնտեսական անգոհացուցիչ վիճակի պատճառներն, և ստուգելու թէ արդեօք օրէնդրական ո՛ և է միջոցներով կարելի է դարման տանիլ անոր։

«Անցեալ Նստաշրջանին մէջ ձեր ժամանակը գլխաւորապէս գրաւեցաւ ընտրոցաց թիւն աւելցնելու և չրջանակն ընդլայնելու աշխատութեանքը, և ներմուծմամբ կարեւոր փոփոխութիւններու ի կազմութեան Երեսփխանական ժողովոյ։ Կը մաղթեմ որ այս ընդարձակ տնօրինութիւնք աւելցնեն Խորհրդարանին օգտակարութիւնն, եւ ժողովրդեանս բարեկեցութիւնն ու գոհունութիւնը։

«Մտադիր եմ շատ շատ չանցած ժողովրդեանս խորհուրդն ստանալ լուծմամբ Խորհրդարանին։ Կ'ազօթեմ որ Աստուած օրհնէ ժողովրդեանս ստուգած նորանոր եւ ընդարձակ ազատութիւններն, եւ այն դասեր որք կոչուած են վարել նոր իշխանութիւն մը՝ գործածեն իրենց արտօնութիւններ նո՛ն չափաւորութեամբ ու չրջահայեցութեամբ, որովք երկար ժամանակէ հետէ նշանաւոր հանդիսացած է այս ազգին պատմութիւնը։»

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Վէննա, 14 օգոստ. առ Թայմս.

«Աւստրօ-Հունգարիոյ Արտաքին գործոց Նախարար Բարոնքի կոմսն, որ Վարձին գնացած էր ի տեսակցութիւն ընդ Պիզմարք իշխանին, առաջիկայ շաբթուս սկիզբն ասա կը վերադառնայ։ Ամեն կողմէ վերջին ծայր հետաքրքրութեամբ կը դիտուի ելքն այս տեսակցութեան, որ կը վերաբերի մանաւանդ Աւստրօ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ միջեւ մաքսերու մասին կանոնագրութեանց միութիւն մը հաստատելու։ Բայց լաւատեղեակ ակմբոց մէջ չի յուսացուիր թէ Բարոնքի կոմսն յաջողի։ Կոմսին Վարձին երթալէն յառաջ, նոյն ինքդրոյ վրայ ծանուցագրերու փոխանակութիւն մ'եղած էր Պերլինի և Վիէննայի միջեւ։ Երկու աշխարհավարք այս տեսակցութեամբ կը փափաքին իրարմէ իմանալ թէ իրաքանչիւրն ո՞րչափ յառաջ երթալ կ'ուզէ, թէ ի՞նչ արգելքներ կան քաղաքական օրինաց և տնտեսագիտութեան տեսակէտով, և թէ ի՞նչպիսի միջոցներով կարելի է բառնալ զանոնք։— (Թան ըրագրոյն ուղղեալ նորագոյն հեռագիրմը, զոր երէկ հրատարակեցինք, այս տեսակցութեան իւրերեւ երնելը զեկոյց, ցորչափ կը վերաբերէր Մաքսային Միութեան խորհրդոյն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ. Գերմանք գրաւած են Քարոլինեան կղզիներն՝ առարկելով թէ Սպանիացիք, թէեւ անուանապէս տէր էին այդ կղզեաց, արդեամբ ի գործ չէին դրած իրենց տիրութիւն, և թէ Գերմանք ճշմարիտ տէրերն եղած են այս Արշիպեղագոսի, հոն ամենէն աւելի գործ ընելով և ամենէն աւելի շահ ունենալով։ Արդարեւ, Մատրիտի կառավարութիւնն և սպանիական ժողովուրդը կղզեաց տակաւին Գերմաններէ չդրաւուած մասերն սպանիական երկու մարտանաւեր զրկուած են ի պաշտպանութիւն Սպանիոյ շահուց։ Բայց Բիսմարք Զաքրատ կը յայտարարէ թէ Գերմանիա մտադիր է գրաւել բոլոր Քարոլինեան կղզիներն, որոց վաճառականութիւնը կը կատարուի գրեթէ միայն գերմանական տուներու հետ։ «Ապացուցանելու համար թէ Քարոլինեան կղզիք Սպանիոյ կը վերաբերէին, չի բաւեր ըսել թէ սպանիական երկկայմ մարտանաւ մը, Մարիանայէ մեկնած, օր մը տիրեց Քարոլինեան Արշիպեղագոսին, և թէ յետոյ անոր վրայ մնացող չեղաւ։ Այսօր գերմանական շահերն իրօք բացարձակ առաւելակշռութիւն մ'ունին այդ կղզեաց մէջ։» 1875 ին, Գերմանիա և Անգլիա միաբան ծանուցագրով մը մերժած էին Սպանիոյ վերհաստատութեան թեկնածութիւնը Քարոլինեանց վրայ։

ՊՈՒԼՈՒԱՐԻԱ. Սոֆիա, 15 օգոստ. Ալեքսանդր իշխանն երէկ Սոֆիա վերադարձաւ։ Ի Վիեննայ յոյժ փայլուն ընդունելութիւն մ'եղաւ իրեն, և գնացեալները թաղեց, կրակի տուաւ զործարանն, և սկսաւ նահանջել վաթսուն մարդոց հետ։

Վայրենիներն անոնց ետեւէն կ'երթային գոչելով. «Թաքաբէ մաշէ Մաքիա (1)։» Կը յուսային՝ Մարիոնի մահը գուժելով ահաբեկել նաւաստիները։ Սոքա, ընդհակառակն, կատղած, կ'ուզէին յարձակիլ թշնամեաններուն վրայ։ Քրոդէ հազիւ կրնայ զսպել զանոնք։ Երկու փարամ ճանբայ ընելէ յետոյ, նաւաստեաց գումարակը ծովեզրն հասաւ և մակոյկները մըտաւ երկրորդ կայանին մարդոց հետ։ Նոյն խարհավարք այս տեսակցութեամբ կը փափաքին իրարմէ իմանալ թէ իրաքանչիւրն ո՞րչափ յառաջ երթալ կ'ուզէ, թէ ի՞նչ արգելքներ կան քաղաքական օրինաց և անտեսագիտութեան տեսակէտով, և թէ ի՞նչպիսի միջոցներով կարելի է բառնալ զանոնք։— (Թան ըրագրոյն ուղղեալ նորագոյն հեռագիրմը, զոր երէկ հրատարակեցինք, այս տեսակցութեան իւրերեւ երնելը զեկոյց, ցորչափ կը վերաբերէր Մաքսային Միութեան խորհրդոյն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ. Գերմանք գրաւած են Քարոլինեան կղզիներն՝ առարկելով թէ Սպանիացիք, թէեւ անուանապէս տէր էին այդ կղզեաց, արդեամբ ի գործ չէին դրած իրենց տիրութիւն, և թէ Գերմանք ճշմարիտ տէրերն եղած են այս Արշիպեղագոսի, հոն ամենէն աւելի գործ ընելով և ամենէն աւելի շահ ունենալով։ Արդարեւ, Մատրիտի կառավարութիւնն և սպանիական ժողովուրդը կղզեաց տակաւին Գերմաններէ չդրաւուած մասերն սպանիական երկու մարտանաւեր զրկուած են ի պաշտպանութիւն Սպանիոյ շահուց։ Բայց Բիսմարք Զաքրատ կը յայտարարէ թէ Գերմանիա մտադիր է գրաւել բոլոր Քարոլինեան կղզիներն, որոց վաճառականութիւնը կը կատարուի գրեթէ միայն գերմանական տուներու հետ։ «Ապացուցանելու համար թէ Քարոլինեան կղզիք Սպանիոյ կը վերաբերէին, չի բաւեր ըսել թէ սպանիական երկկայմ մարտանաւ մը, Մարիանայէ մեկնած, օր մը տիրեց Քարոլինեան Արշիպեղագոսին, և թէ յետոյ անոր վրայ մնացող չեղաւ։ Այսօր գերմանական շահերն իրօք բացարձակ առաւելակշռութիւն մ'ունին այդ կղզեաց մէջ։» 1875 ին, Գերմանիա և Անգլիա միաբան ծանուցագրով մը մերժած էին Սպանիոյ վերհաստատութեան թեկնածութիւնը Քարոլինեանց վրայ։

ՊՈՒԼՈՒԱՐԻԱ. Սոֆիա, 15 օգոստ. Ալեքսանդր իշխանն երէկ Սոֆիա վերադարձաւ։ Ի Վիեննայ յոյժ փայլուն ընդունելութիւն մ'եղաւ իրեն, և գնացեալներն թաղեց, կրակի տուաւ զործարանն, և սկսաւ նահանջել վաթսուն մարդոց հետ։

Վայրենիներն անոնց ետեւէն կ'երթային գոչելով. «Թաքաբէ մաշէ Մաքիա (1)։» Կը յուսային՝ Մարիոնի մահը գուժելով ահաբեկել նաւաստիները։ Սոքա, ընդհակառակն, կատղած, կ'ուզէին յարձակիլ թշնամեաններուն վրայ։ Քրոդէ հազիւ կրնայ զսպել զանոնք։ Երկու փարամ ճանբայ ընելէ յետոյ, նաւաստեաց գումարակը ծովեզրն հասաւ և մակոյկները մըտաւ երկրորդ կայանին մարդոց հետ։ Նոյն

(1) Թաքաբէ սպանեց զՄարիոն։

—= 124 =—

ԹԵՐԹՕՆԱՐԵՒԵԼՔԻ ԺԻՒՎ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Գ.

ԿՈՏՈՐԱԾՔ ՆՈՐ ԶԵԼԱՆՏԱՑԻ

Երեկոյին Մարիոն չկերադարձաւ նաւը պառկելու։ Բայց ոչ ոք կասկած մ'ըրաւ։ Ենթադրեցին թէ կայմերուն գործարանը գնացած և դիշերն անդ կեցած էր։

Հետեւեալ օրը ժամ հինգին Բաղիքի մակոյկն ըստ սովորութեան գնաց ջուր առնուլ Մոթու-Արոյ կղզիէն, և նաւը վերադարձաւ առանց որ և է պատահարի։

Ժամն ինն, Մաստրէնի պահակ նաւաստին մարդ մը տեսաւ ծովուն մէջ, որ ուժասպառ լողալով դէպ ի նաւերը կուգար։ Իսկոյն մակոյկ մը գնաց օգնութեան և առաւ նաւը բերաւ զայն։

Մարիոնի մակուկավարներէն մին էր, Թիւրնէ անուն։ Կուչտին վրայ նիզակի երկու վէրք ունէր, և առջի օրը նաւէն մեկնող տասն-եօթն մարդոցմէն սա միայն ողջ մնացած էր։

Հարցաքննեցին զայն և շատ չանցած՝ իմացան սոսկալի եղերգին մանրամասնութիւնները։

Տարաբաղդ Մարիոնի մակոյկը գիշերն առջև հասեր էր առաւօտեան ժամ եօթնին։ Վայրենիներն ուրախութեամբ դիմաւորեցին զայցելուներն, և իրենց ուսերուն վրայ բառնալով ցամաք հանեցին սպաներն ու նաւաստիներն՝ որք չէին ուզեր թրջել մակոյկէն ցամաք ելած ժամանակնին։

Իսկոյն վայրենիները, նիզակներով ու մահակներով զինեալ, անոնց վրայ յարձակեցան, մէկի դէմ տասն, և անխնայ կոտորեցին զանոնք։ Թիւրնէ նաւաստին՝ նիզակի երկու հարուած կրելով՝ կրցաւ պըրծիլ իւր վրայ յարձակողաց ձեռքէն և թուփերու մէջ թաքչիլ։ Անտի ականատես եղաւ քանմնելի տեսարաններու։ Վայրենիները մերկացուցին մեռածներն, անոնց փորը ճեղքեցին, և մանր մանր յօշոտեցին . . . :

Նոյն միջոցին, Թիւրնէ, առանց նշմարուելու ծովը նետուեցաւ, և վերջապէս տեսնուելով նաւն առնուեցաւ Մաստրէնի մակոյկին միջոցաւ։

Այս անգամ սարսափահար ըրաւ երկու մարտանաւուց նաւակները։ Վրէժխնդրութիւն դուչեցին միաձայն։ Բայց, մեռեալներուն մրէժն առնելէ առաջ, ողջերը պէտք էր ազատել։ Երեք կայան կար ցամաքին վրայ, զորս հազարաւոր արիւնախնձ վայրենիք, քաղցեալ մարդակերք, կը չրջապատէին։

Քրոդէ նաւապետին բացակայութեան պատճառաւ, որ գիշերը կայմերուն գործարանն անցուցած էր, նաւուն առաջին սպան փութաց ձեռք առնուլ հարկ եղած զգուշական միջոցները։ Մաստրէնի մակոյկը ցամաք ելիկեցաւ խումբ մը զօրականով, սպայի մը հրամանատարութեան տակ, որ ամեն բանէ առաջ օգնութեան պիտի հասնէր ատաղձագործ հիւսներուն։ Մեկնեցաւ, և ծովեզրին երկայնութիւնը պատելով՝ Մարիոնի մակոյկը տեսաւ ցամաքին վրայ խրեալ։ Անդ ցամաք ելաւ։

Քրոդէ հրամանատարն, որ՝ ինչպէս ըսինք՝ բացակայ էր նաւէն, բնաւ տեղեկութիւն չունէր կոտորածէն։ Երբոր ժամ երկուքին միջոցները տեսաւ զորամբին յառաջանալն, զգաց թէ դժբաղդութիւն մը պատահած էր։ Դիմաւորեց զանոնք և իմացաւ եղելութիւնը։ Պատուիրեց որ բան մը չասեն իւր ընկերաց, զորս չէր ուզեր սրտաթափ ընել։

Վայրենիները, գումարտակներ կազմելով, գրաւած էին բոլոր բարձունքը։ Քրոդէ վերցնել տուաւ գլխաւոր զօրքերը մը նացեալները թաղեց, կրակի տուաւ զորձարանն, և սկսաւ նահանջել վաթսուն մարդոց հետ։

Վայրենիներն անոնց ետեւէն կ'երթային գոչելով. «Թաքաբէ մաշէ Մաքիա (1)։» Կը յուսային՝ Մարիոնի մահը գուժելով ահաբեկել նաւաստիները։ Սոքա, ընդհակառակն, կատղած, կ'ուզէին յարձակիլ թշնամեաններուն վրայ։ Քրոդէ հազիւ կրնայ զսպել զանոնք։ Երկու փարամ ճանբայ ընելէ յետոյ, նաւաստեաց գումարակը ծովեզրն հասաւ և մակոյկները մըտաւ երկրորդ կայանին մարդոց հետ։ Նոյն միջոցին, հազարի չափ վայրենիք, գետին նստած կ'սպասէին անշարժ։ Բայց երբոր մակոյկները մեկնեցան ցամաքէն, քարերը տեղալ սկսան։ Իսկոյն չորս նաւասի, ճարտար հրացանաձիգ, հեռաչեռակ զարկին սպաննեցին բոլոր պակերն, ի մեծ սարսափ վարեցնելով, որք անդէտ էին հրազինուց արդեւոն։

Քրոդէ՝ Մաստրէն մարտանաւը հասնելով, անմիջապէս Մոթու-Արոյ կղզին ղրկեց մակոյկը զորաց գումարտակ մը կեցաւ անդ դիշերն, և հիւանդները վերարին նաւը դրկուեցան։

Հետեւեալ օրն երկրորդ զորախումբ մը գնաց միացաւ գումարտակին հետ։ Պատ էր մաքրել կղզին վայրենեաց ասպատակներէն, և ջրարկերը լնուլ։ Մոթու-Արոյի գիւղն երեք հարիւր բնակիչ ունէր։ Ֆրանսացիք անոնց վրայ յարձակեցան, վեց պետ ըսպաննեցին, մնացեալ բնիկները սուրներով զարկին, հալածեցին և գիւղը կրակի տուին։ Սակայն Բաքէ չէր կրնար նաւարկել առանց կայմերու, և Քրոդէ, եղկելի անտառին ծաւերէն հրաժարելու ստիպուելով, կցածոյ կայմեր չինելու պարտաւորեցաւ։ Անուշ ջուրի պատրաստութիւնը չարունակեցան։

Այս մ'անցաւ։ Վայրենիները քանի մը անգամ փորձ ըրին Մոթու-Արոյ կղզին ետ առնելու, բայց չյաջողեցան։ Երբոր անոնց նաւակները ռումբի հասողութեան չափ մօտ անցնէին, Ֆրանսացիք երկու կողմ կ'ընէին զանոնք թնդանօթի հարուածներով։

Վերջապէս, կայմերուն չինութիւնն աւարտեցաւ։ Կը մնար գիտնալ թէ տասնվեց զոհերուն մէջ ուրիշ ողջ մնացող ալ կը հերքուի այն լուր թէ Անգլիա և Զին գաշնակցեր են։ Երկուց տերութեանց միջեւ կեցող համաձայնութիւնն յատուկ խնդրոյ մը առթիւ կրնայ չեչտուիլ։ բայց առ այժմ պաշտօնական դաշնակցութեան մը խօսք չկայ։ Եթէ Անգլիա դաշնակցի Զինի հետ, գլխաւորապէս Ռուսիոյ կեդր. Ասիոյ մէջ յառաջխաղացութեան դիմադրելու նպատակաւ կլնայ լինիլ։

ՇՈՒԷՏ. Անգլիոյ գահաժառանգ իշխանն և իշխանուհին (դուստր Տանիմարքայի Քրիստիան թագաւորին) կ'երթան Սառքհոլմ, մայրաքաղաք Շուէտի, կ'ըսուի թէ նպատակ ունենալով իրենց երիցագոյն դուստրը՝ Լուիզ իշխանուհին՝ առաջնացնել Շուէդի թագաւորն երկրորդ որդի Ոսկար իշխանին հետ, որ աշխարհի չորրն ուղեւորութիւն մ'ընելէ վերադարձած է այս օրերս Սառքհոլմ։

ԳԱՐԱՆՏԱՂ. Ի Զեղինէէ օգոստ. 14ին կատարեցաւ Նիբիդա իշխանին գահակալութեան 25րդ տարեդարձն։ Որովհետեւ Ալեքսանդր Քարաւորիչէ իշխանին մահուան առթիւ Գարատաղի իշխանական գերդաստանը սուգի մէջ էր, տոնակատարութիւնքնին ետեւ։

ՀԱՊԷՇԱՏԱՆ. Հաճ, 16 օգոստ. Մատովյէ կը հեռագրուի առ Դորձակալութիւն Սգէֆանիի թէ Մարբուրուլ պէյ, քարտուղար Զերմայա գրագատին և Մասսոյի եգիպտական գեր-կառավարիչը ճամբայ ելած են, Հապէշյոց Սպարապետ Ռաս-Ալուլայի տանելու անգլիայի գենդապետին մի նամակը Քասալայի ազատման վերաբերմամբ։

—Հապէշյոց Յովհան թագաւորին յոյն բժիշկ տոքդ. Բարիսիս Աթէնքի լրագրի մը կը գրէ թէ Խարդումի ջարդէն փախած վեց յոյն վաճառականներ հապէշ թագաւորին ներկայացան, որ համակրանօք ընդունեց զանոնք, և պէտք եղած միջոցներն ընձեռեց որպէս զի Ռուսաստան վերադառնան։ Ցինք Հապէշաստանի մէջ բացառիկ շնորհ մը կը վայելեն, որ ուրիշ Եւրոպացւոց համար անհասկնալի առեղծուած մը դարձած է։ Յովհան թագաւորն, հիւրընկալելով յոյն վաճառականներն, ըսած է. «Շատ ուրախ եմ որ օգտակար կրնամ լինել սիրելի եղբօրս Եօրկի թագաւորին հպատակաց։ «բուհեր» կը ղէտ ըն յուսնական աչքն կը հոգ եղեկաց ձեզ։» Այս եւս առեղծուած մը պէտք է համարուի։ Ի՞նչպէս եղեր է որ արիական ցեղին արիւնը խառնուեր է Հապէշյոց թագաւորական գերդաստանին յատուկ էապէս սեմական արեան հետ։ — Սուտանի դիպաց վրայ խօսք բացուելով, թագաւորն յայտարարեց (ինչ որ ճշմարտութիւն է), թէ ինք չի հաւատար թէ Անգլիացիք օրոշ դիտում մ'ունենան ջախջախելու Սուտանի ապստամբներն։ «Անցեալ տարի Անգլիացւոց «հետ հանդիսաւոր պայմանագրութիւն մը կնքեցի զարնելու զՄէհտին «և իւր բանակը ջախջախելու միակ «ճակատամարտի մը մէջ, բայց հաւիս թէ բանակովս գնացի մինչեւ «Հանէխին և ահա՝ Անգլիացիք ապա«շեցին ինձ աւելի յառաջ չերթալ։» — (Անգլիացիք կը վախնային թէ Յովհան թագաւորը, Մէհտիին հետ կը բռնուելու պատրուակին ներքեւ, պարզապէս Սուտանի քանի մը մասերն Հապէշաստանի հաշուոյն պիտի գրաւէր։)

ՀՆՏԱԼԻՍՏՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ. Մարսէլիա, 13 օգոստ. առ Թայմս. Նոր Թայմս Այժմ Ֆարոյի հիւանդանոցին մէջ, հնտալիտ յատկացեալ, կը գտնուին 33 հիւանդք։ Օրն 30-40 հոգի կը մեռնին հնտալիտ ի Մարսիլիա։ Քաղաքապետութիւնն որոշեց նպատակաւոր մասնախմբեր հաստատել ջանկրաց կայարաններուն մէջ։ Բայց անցեալ տարի մուցուած էր քուէարկեալ պարգեւները բաշխել անոնց։ Մարսիլիոյ քաղաքապետութեան զանցառութիւնք բազմաղիմի են։ Անցեալ տարի Մարսիլիոյ փողոցներուն մաքրութեան և հնտալիտի դէմ նախապուշութեան համար քուէարկեալ դուսարներէն մեծ մաս մը ոսկոց գրպանը մտաւ, և այլ եւս դուրս չելաւ։ Այսպիսի անկարգութիւնք պարմանք ազդելու չեն մեզ, երբ տեղի կ'ունենան քաղաքային պաշտօնատան մը մէջ։ Աքաքեսոյի երրորդ քաղաքը, բոլոր Ֆրանսայի մէջ ամենէն անկարգը Քաղաքային Խորհուրդն ունի։ Նախընթաց աւուր նստին մէջ գիտէք թէ ինչ բանի վրայ կը դառնային խորհրդակցութիւնք ու վիճաբանութիւնք.—Դպրոցներուն և փողոցներուն պատերն «աստուածորդ» կրօնային խորհրդանշաններու, այսինքն խաչերու և պատկերներու բարձման կենսական խնդրոյն վրայ։ Կարեւոր ծագեցաւ ժողովրդի մէջ, և հարկ եղաւ առեանը փակել։ Ահա՝ այսպիսի խնդրով կ'զբաղի Մարսիլիոյ Քաղաքապետական Խորհուրդն այնպիսի ժամանակ մը, ուր հնտալիտի ներկայութիւնն, որ ծանր վտանգ կ'սպառնայ հասոյն Եւրոպայ, բնականապէս պարտիր գրաւել իւր բոլոր ուշադրութիւն։

—Հաճ, 13 օգոստ. առ Թայմս. Ներքին գործոց Նախարար նոր հրամաններ հանեց, որպէս զի Ֆրանսայէն Խարիա մտնող ճամբորդները, սահմանագլխոյ վրայ բժշկային քննութեան ենթարկուելէ յետոյ, յայտնեն թէ Խարիոյ ո՞ր քաղաքը կ'երթան, և յայնժամ իրենց տրուի փայագիր մը ուղղեալ առ քաղաքապետն տիրեալ քաղաքին, որ այսպէս տեղեկութիւն ունենալով գուրսն եկող կասկածելի անձանց վրայ, զանոնք ի ժամանելն պիտի ենթարկէ բժշկային երկրորդ քննութեան մը, և հրաման պիտի ընէ բժշկի մը որ այս ճամբորդաց տունն այցելով երեք օր շարունակաբար քննէ անոնց առողջութիւնը, տեսնելու համար թէ հնտալիտի նշանք կ'երեւի՞ն։ Եկող ճամբորդներէն ամեն անոնք որք ցուցնեն հնտալիտի նշաններ՝ պիտի մեկուսացուին անմիջապէս։ Այսպէս ա՛ռ, Իտալիա կը թողու Քաղաքիշէի հին և անոր դրութիւնն և մինչեւ մէկ ատոիճան կ'ինդունի Անգլիայի մէջ և գործ դրուող մէթոտը, վերաբերմամբ վառակալ երկիրներէն եկող ճամբորդաց և նաւուց։ (Այս մէթոտի առաւելութիւն Քաղաքիշէի հին դրութեան վրայ՝ սա՛ է թէ, մինչ իրաք հնտալիտ վարակեալներուն մեկուսացումը նոյն չափ կարելի կ'ընէ, առողջ մարդիկը պարզ կասկածի մը պատճառաւ հնտալիտաւորաց հետ մէկ և նոյն յարկի ներքեւ չի բանտարկեր և արգելք չը լինիրանոց սովորական գործոց ընթացքին և աւելորդ դժուարութիւններ չի յարուցաներ վաճառականութեան ու նաւարկութեան դէմ։)

—Հոլանտայի կառավարութիւնը վաստակելի եղերգին մանրամասնութիւնները։

Տարաբաղդ Մարիոնի մակոյկը գիշերն առջև հասեր էր առաւօտեան ժամ եօթնին։ Վայրենիներն ուրախութեամբ դիմաւորեցին զայցելուներն, և իրենց ուսերուն վրայ բառնալով ցամաք հանեցին սպաներն ու նաւաստիներն՝ որք չէին ուզեր թրջել մակոյկէն ցամաք ելած ժամանակնին։

Իսկոյն վայրենիները, նիզակներով ու մահակներով զինեալ, անոնց վրայ յարձակեցան, մէկի դէմ տասն, և անխնայ կոտորեցին զանոնք։ Թիւրնէ նաւաստին՝ նիզակի երկու հարուած կրելով՝ կրցաւ պըրծիլ իւր վրայ յարձակողաց ձեռքէն և թուփերու մէջ թաքչիլ։ Անտի ականատես եղաւ քանմնելի տեսարաններու։ Վայրենիները մերկացուցին մեռածներն, անոնց փորը ճեղքեցին, և մանր մանր յօշոտեցին . . . :

Նոյն միջոցին, Թիւրնէ, առանց նշմարուելու ծովը նետուեցաւ, և վերջապէս տեսնուելով նաւն առնուեցաւ Մաստրէնի մակոյկին միջոցաւ։

Այս անգամ սարսափահար ըրաւ երկու մարտանաւուց նաւակները։ Վրէժխնդրութիւն դուչեցին միաձայն։ Բայց, մեռեալներուն մրէժն առնելէ առաջ, ողջերը պէտք էր ազատել։ Երեք կայան կար ցամաքին վրայ, զորս հազարաւոր արիւնախնձ վայրենիք, քաղցեալ մարդակերք, կը չրջապատէին։

Քրոդէ նաւապետին բացակայութեան պատճառաւ, որ գիշերը կայմերուն գործարանն անցուցած էր, նաւուն առաջին սպան փութաց ձեռք առնուլ հարկ եղած զգուշական միջոցները։ Մաստրէնի մակոյկը ցամաք ելիկեցաւ խումբ մը զօրականով, սպայի մը հրամանատարութեան տակ, որ ամեն բանէ առաջ օգնութեան պիտի հասնէր ատաղձագործ հիւսներուն։ Մեկնեցաւ, և ծովեզրին երկայնութիւնը պատելով՝ Մարիոնի մակոյկը տեսաւ ցամաքին վրայ խրեալ։ Անդ ցամաք ելաւ։

Քրոդէ հրամանատարն, որ՝ ինչպէս ըսինք՝ բացակայ էր նաւէն, բնաւ տեղեկութիւն չունէր կոտորածէն։ Երբոր ժամ երկուքին միջոցները տեսաւ զորամբին յառաջանալն, զգաց թէ դժբաղդութիւն մը պատահած էր։ Դիմաւորեց զանոնք և իմացաւ եղելութիւնը։ Պատուիրեց որ բան մը չասեն իւր ընկերաց, զորս չէր ուզեր սրտաթափ ընել։

Վայրենիները, գումարտակներ կազմելով, գրաւած էին բոլոր բարձունքը։ Քրոդէ վերցնել տուաւ գլխաւոր զօրքերը մը նացեալները թաղեց, կրակի տուաւ զորձարանն, և սկսաւ նահանջել վաթսուն մարդոց հետ։

Վայրենիներն անոնց ետեւէն կ'երթային գոչելով. «Թաքաբէ մաշէ Մաքիա (1)։» Կը յուսային՝ Մարիոնի մահը գուժելով ահաբեկել նաւաստիները։ Սոքա, ընդհակառակն, կատղած, կ'ուզէին յարձակիլ թշնամեաններուն վրայ։ Քրոդէ հազիւ կրնայ զսպել զանոնք։ Երկու փարամ ճանբայ ընելէ յետոյ, նաւաստեաց գումարակը ծովեզրն հասաւ և մակոյկները մըտաւ երկրորդ կայանին մարդոց հետ։ Նոյն միջոցին, հազարի չափ վայրենիք, գետին նստած կ'սպասէին անշարժ։ Բայց երբոր մակոյկները մեկնեցան ցամաքէն, քարերը տեղալ սկսան։ Իսկոյն չորս նաւասի, ճարտար հրացանաձիգ, հեռաչեռակ զարկին սպաննեցին բոլոր պակերն, ի մեծ սարսափ վարեցնելով, որք անդէտ էին հրազինուց արդեւոն։

Քրոդէ՝ Մաստրէն մարտանաւը հ

բակեալ հրատարակեց զՇիպրալդար, ուստից եկող նաւերը քննութեան կ'ենթարկէ։

—Շիպրալդարէ եկողներուն համար Եօթնօրեայ Մաքրանոց (Քարանթին) հաստատեցաւ ի Մալդա։ Սպանիայէն, Ֆրանսայի Մ. Ջերիրական նաւահանգիստներէն և Շիպրալդարէ եկող ճամբորդք չպիտի կըրնան Մալդա երթալ, այլ ծովը վրայ պիտի մաքրուին։

—Բեր բալարիի կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ հնարախի երեւումը յՕտէսա, և կը յայտարարէ թէ Օդէսայի և շրջակայից առողջապահական վիճակն այս տարի լաւագոյն է քան անցեալ տարի, զի այս անառ թանջքի կամ տեղային հնարախտի ո՛և է դէպք չէ պատահած։

—Սպանիոյ մէջ հնարախոր տիրութեան նշան չի ցուցներ տակաւին դժբախտապէս, և ընդհանուր չիրութիւն ու խեղճութիւն կը տիրեն վարակեալ բաղմութիւն գաւառաց մէջ։ Հազարներ կը զոհուին ամեն օր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Ակնկալելի կը համարինք կրկնել ամեն օր թէ Պատրիարքարանը տակաւին ո՛և է հեռագիր չէ ստացած ծանուցանող Մակար Սրբազանին կաթողիկոսացումին։ Երբ Ս. Պատրիարքն ստանայ այսպիսի հեռագիր մը, կը փութանք մեր ընթերցողաց հաղորդել զայդ կարեւոր լուր։

Կ'իմանանք թէ Ռուսիոյ Դեսպան-նատունն ևս տակաւին հեռագիր չէ ընդունած։

Իսկ մասնաւոր հեռագրաց դալով, որչափ կրցինք իմանալ և որչափ տեսանք լրագրաց հրատարակութիւնից, Ս. Սրբազանը Ս. Աթոռոյն թղթակցին չաբաթ իրիկուն մեզ ուղղած հեռագիրն էր։

Կ'իմանանք նաեւ թէ երէկ մինչեւ իրիկուն այս խնդրոյ վրայ Իզմիրէն հեռագիր չէր եկած Կ. Պոլիս։

Տակաւին ո՛և է որոշում չկայ Կաթողիկոսական խնդրոյ երից նկատմամբ Ազգ. Ժողովոյն գումարման վրայ։

Ազգ. Ժողովը հաւանօրէն առաջիկայ շաբթու մէջ պիտի գումարի, իւր Օրակարգի ծանուցեալ խնդրոյն վրայ վիճաբանութիւնները չարունակելու համար, մանաւանդ Ընծայարանի և Կրօն. Ժողովոյ Համարատուութեան վերայ։

Իսկ Մակար Սրբազանի Կաթողիկոսացման նկատմամբ կ'երեւի թէ Ազգ. Ժողովը պիտի սպասէ Սինոդէն գալիք պաշտօնական ծանուցման, և անկէ ետքը միայն պիտի որոշէ իւր բռնելիք ընթացքը։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ դատական պաշտօնատունն երթալով, ժամու մը չափ տեսակցեցաւ դատական և կրօնական գործոց Նախարար Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշայի հետ։

Կը լսենք թէ Ամեն Խրմեան Սրբազանին առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն տուած այցելութիւնը քաղաքավարական էր լոկ, և քանի մը վայրկեան միայն տեւած է։ Ն. Սրբազնութիւն կ. Պոլիս դալէն ի վեր առիթ չէր ունեցած իւր յարգանքը ներկայացնելու Բարձր. Սայիտ փաշային։

Ն. Սրբազնութեան անցեալ օր ներքին գործոց Նախարար Բարձր. Լահէմ փաշայի հետ նորա ապարանին մէջ ունեցած տեսակցութիւնն աւելի երկար տեւած է, և այս առթիւ Ն. Սրբազնութիւն առիթ ունեցած է իրմէ խնդրուած չատ մը տեղեկութիւններ տալու գաւառային կարգ մը նիւթոց վրայ։

Եէնի գիւղի Թաղական Խորհուրդը վերջին հրաւիրուած է կրօն. Ժողովոյ առաջիկայ երկուշաբթի աւուր նստին, Անանգիի ծանուցեալ խնդրոյն առթիւ։

Կը լսենք թէ կրօնական Ժողովը պաշտօնապէս յանդիմանութիւն պիտի ուղղէ այս գործոյ մէջ դեր ունեցած ազգային պաշտօնատարներուն։

Կը լսենք թէ մայրաքաղաքս դըտնուող հայ եպիսկոպոսունք ուղերձ մը կը պատրաստեն, որով եկեղեցական տեսութեամբ հարկաւոր բարենորոգմանց վրայ իրենց կարծիքն հաղորդել կ'ուզեն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Բայց կը լսենք թէ Ամեն. Տ. Խրիմեան Սրբազան դիտողութիւններ ըրած է պատրաստեալ ուղերձին վրայ, և նոր նիստ մը կապմել հարկաւոր դատուած է։

Զգիտենք թէ մայրաքաղաքս դըտնուող հայ վարդապետներն ալ իրենց յարմար դատած բարենորոգմանց վերայ առանձին ուղերձ մը պիտի մատուցանեն Ն. Ամենապատուութեան։ Տեղեկութիւն չունինք նաեւ քահանայից դասուն կողմէ նմանօրինակ ուղերձի մը պատրաստութեան վրայ։ Բայց սա ակներեւ է, ամեն պարագայից մէջ թէ, «Եպիսկոպոսաց Դան»ը նոյն հայ եկեղեցականութեան խօսելու ժամանաւոր իրաւունք մը չունի, ա՛յլ եկեղեցւոյ օրինօք, ո՛չ ալ Ազգ. Սահմանադրութեամբ։

Մեր Շումնոյի թղթակիցն օգոստ. 6/18 թուով կը հաղորդէ մեզ թէ Պոլսոյ լրագրաց ոմանք հրատարակելով Պուլղարիոյ մէջ վերջերս դպրոցաց նկատմամբ հաստատեալ Կրթական Օրէնքն՝ որոյ թարգմանութիւնն հրատարակեցաւ արդէն Աբէհէլի մէջ, յայտնելում մ'ըրած էին թէ Հայք և Յոյնք ընդունած չեն զայդ Օրէնք։ Այս տեղեկութիւն անիմն է բոլորովին։ Յոյնք թէեւ մի քիչ ընդդիմացած են, բայց ի վերջոյ պիտի խոնարհին, իսկ Հայք մոքերնուն իսկ չեն անցուցած հակառակիլ։

Անցեալ չաբթու պուլղար կառավարութիւնը Շումնոյի մեր ազգային դպրոցներուն նկատմամբ մանրամասն տեղեկութիւններ խնդրած էր։ այն պարագային յորում այդ տեղեկութիւնք չհաղորդուին, դպրոցներն ըստ օրինի տուգանաց կը դատապարտուին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իւրայի առաջին ատիճան տրուեցաւ Պեռական Խորհրդոյ թղթակցութեանց Դիւանի տնօրէն Աթա պէյի, Մատրիտի օսմանեան դեսպան Սէրմէտ էֆէնտիի, և հիւպատոսական գործոց տնօրէն Զիա պէյի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռուսիոյ կայսեր պատուակալ բժիշկ Տոքթ. Պէրնասսոնի, երրորդ կարգի Օսմանիէ Վիէննայի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Սուպհի պէյի և չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սեվաստոբոլի օսմ. ա. Ղրղիզը օսս։ Տրապիզոնի Գանչէլէր Նէմմի պէյի։

Եէմէնի գաւառին կեդրոնական կառավարիչ անուանեցաւ Գըր Շեհիրի նախորդ կառավարիչ Մահմուտ պէյ։

Անգլիական արտասովոր պատուիրակ Սըր Հէնրի Տրըմմընտ Ռուլֆ Վառնայի շրջենաւով Գալագ հասաւ երէկ առաւօտ։ Սակայն 48 ժամու օրինական քարանթինն պիտի սպասէ իւր ուղեկցաց հետ և հետեւաբար վաղը միայն պիտի կարենայ ցամաք ելնել։

Սըր Ռուլֆ ուղղակի Թարապիա Բէթալա Պանդոկը պիտի իջնէ ուր կանխաւ սենեակներ վարձուած են։

Զէթինէի օսմանեան դեսպան Ճէվատ փաշա որ ժամանակէ մ'ի վեր մայրաքաղաքս կը դտնուի, կը պատրաստուի այս օրերս պաշտօնատեղին վերադառնալ։

Արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշա՝ որ Առողջապահական բարձրագոյն Խորհրդոյ Նախագահն է միանգամայն, երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսէն ինչ ինչ հրահանգներ ստանալէ յետոյ առողջապահական պաշտօնատունը գնաց և Նախագահեց Խորհրդոյ արտասովոր նստին։

Իտալիան դեսպան Քորթի կոմսն երէկ Բ. Դուռը գնաց, սակայն Ասիմ փաշա բացակայ գտնուելուն, արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Ֆաիքի պէյի հետ տեսակցեցաւ։

Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդն արտասովոր նիստ մ'ունեցաւ այս չորեքշաբթի օր, հնտախտի դէմ ձեռք առնուելիք միջոցները խորհելու համար։

Բ. Դուռը կ'առաջարկէր չորս աւուր քարանթինա հաստատել Վառնէէն եկող նաւուց համար և երեք օրուան քարանթինա՝ Օռէսէէն, Բէյօսթէնճէէն և Դանուբէն եկող նաւուց համար։ բայց ասի Միջերկրականի համար արդէն հաստատեալ քարանթինան 14 օրուան բարձրացնել։

Բաւական ջերմ և երկար վիճաբանութենէ մը յետոյ, ժողովը ցրուեցաւ առանց որոշման մը կարենալ յանգելու, վասն զի Խորհուրդն համակարծիք չէր կայս. կառավարութեան առաջարկին։

Բոլորովին անհիմն է լրագրաց ոմանց յիշատակած այն զրոյց թէ Կ. Պոլսոյ աւստրիական դեսպան Պ. Բալիչէ իւր պաշտօնէն հրաժարելու միտում յայտնած է։

Նեսլըշա կիմանայ թէ Միւնիխ փաշա չէ ուզած ընդունիլ Հռոմի օսմանեան դեսպանի պաշտօնն որ առաջարկուած էր Ն. Վսեմութեան։

Կրթական Նախարարութեան Նախկին պաշտօնեայներէն Նիհատ պէյ՝ Ադրիանուպոլսոյ դաւառային կրթական տնօրէն անուանեցաւ։

Ա. այս օրերս հրատարակեցաւ 1884–85 (Հէճիրի 1300) տարւոյ միջոցին Թուրքիոյ զանազան գաւառաց մէջ չինուած կամրջոց և խճուղեաց պաշտօնական մէկ ընդհանուր վիճակագիրն որ բաւական հետաքրքրաշարժ է։ Ա. այս աշխատութեան մէջ գլխաւոր տեղը կը բռնէ Սերբաստիոյ գաւառն ուր 327 քիլոմեթր խճուղի և 713 կամուրջ չինուած են. ապա կուգան, Ատանա՝ 296 քիլոմեթր խճուղի և 141 կամուրջ, Էնքիլոմեթր՝ 230 քիլոմեթր խճուղի և 525 կամուրջ, Բարբերդ՝ 230 քիլոմեթր խճուղի և 206 կամուրջ, Մանասթիր՝ 120 քիլոմեթր խճուղի և 312 կամուրջ, Տրապիզոն՝ 111 քիլոմեթր խճուղի և 218 կամուրջ, Իզմիր՝ 111 քիլոմեթր խճուղի և 63 կամուրջ, Տիգրանակերտ՝ 90 քիլոմեթր խճուղի և 170 կամուրջ, Սէրգիչէ՝ 88 քիլոմեթր խճուղի և 135 կամուրջ։

Ա. այս գաւառներէն եարբ կուգան Բարասի, Հալէպ, Ադրիանուպոլիս, Պրուսա, Քաստամունի, Սէլանիկ, Արշիպիլագոս, Սուրիա, Հանեա, Բոսնա, Երուսաղէմ և Կ. Պոլիս՝ ուր (մէջտեղ պաշտօնական վիճակագրին) չինուեր են 355 քիլոմեթր խճուղի և 460 կամուրջ։

Կարնոյ մէջ 5 քիլոմեթր խճուղի և 7 կամուրջ, Բաղչէի մէջ 2 քիլոմեթր խճուղի և 2 կամուրջ, Ցէրսիրի մէջ կէս քիլոմեթր խճուղի և Վանայ մէջ 1 կամուրջ։

Բէժիի ընկերութեան տնօրէններէն Պէրթամ էֆէնտիի մայրն՝ որ Եւրոպա կը դտնուի, ծանրապէս հիւանդ լինելով, Պէրթամ էֆէնտի մէկ ամուսնալով արձակուրդ ստացած է իւր մօր քովը երթալու համար, եթէ հեռագրաւ լաւագոյն լուրեր չստանայ այս օրերս։

Ինչպէս որ կանխաւ ծանուցուած էր, մայրաքաղաքիս հեղինական դեսպանատան խորհրդական անուանեցաւ և Իզմիրի նախկին հիւպատոս Պ. Ֆարմաքօրոլ յաջորդեց նմա իւր քարտուղար։

Ժամանակաւորապէս եղած կայսերական հրամանագրի մը համաձայն, Մէթալիք դրամը պիտի կորուէր, քանի որ գաւառաց մէջ հաւաքեալ տասանորդի տուրքերը Կ. Պոլիս զրկուէին։ Այս տնօրինութիւնն անդործադրելի մնացած էր ցարդ, վասն զի ելմտական նախարարութիւնն այս գործողութեան համար պէտք եղած մեքենայները չունէր։

Արդ, Ղալաթիոյ թերթ մը կիմանայ թէ բարձրագոյն հրամանաթոյն հանէի գործադրանց մէջ քառասուն հատ այդ տեսակ մեքենաներ պատրաստուած են և հետեւաբար Մէթալիկ դրամը կորուիլ պիտի սկսի։ Սակայն այս պատճառաւ հասարակութիւնը չնեղուիլ համար, որոշուած է բաւական քանակութեամբ Մէճիտիէ ժողովել հրապարակէն և դանոնք հինգ, երկու, մէկ զրուշոյ և քսան փարանոց արծաթի դրամի վերածել։

Գալով այն առաջարկին զոր օտար դրամատերաց խումբ մը ներկայած էր կայս. կառավարութեան, Դէյնէլի մանր դրամ կոխելու համար, Բ. Դուռը բացարձակապէս մերժած է այդ առաջարկը։

Ներքին գործոց Նախարար Բարձր. Լահէմ փաշայի նախագահութեան ներքեւ կազմուած Առողջապահական Յանձնաժողովոյ անդամք են.

Մարքօ փաշա (դեր-նախագահ), Զօէրօս փաշա (քարտուղար), Մուխթար էֆէնտի, Ֆէրտիման պէյ, Յակոբ պէյ, Հաքքը պէյ, Հիւսէյին Ռէմզի պէյ, Ապտիւլնուր պէյ, Մաղհէր պէյ, Ֆեհնէլի պէյ և Օսման պէյ, Գալաչա և Մէհմէտ էֆէնտի, Մահմուտ պէյ և Բլասա էֆէնտի։

Ծովային պաշտօնատունէն եկող Մուսթաֆա էֆէնտի, որ խորդախութեան մը պատճառաւ բաւական ժամանակէ հետէ հարցաքննութեան ենթարկուած էր, երէկ Բաղաքապետութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամոց երեք չորրորդին համաձայնութեամբ դատապարտելի ճանչցուեցաւ։

Ցիշեալ Խորհուրդն իւր յառաջիկայ նստին մէջ պիտի որոշէ թէ Մուսթաֆա էֆէնտիի այդ արարքն յանցա՞նք է (ֆէնհա) թէ ոճիր (ճինայէթ)։

Այս խնդիրը պիտի յանձնուի Պետական Խորհրդոյ։

Փիլիպէի իսլամ ընակիչք աղերսագիր մ'ուղղելով Բարձր. Եէլմ-իլ-Իսլամ էֆէնտիին, խնդրած են որ իրենց Նաչիի (կրօնական դատաւոր) ընտրութիւնը կատարուի փուքիով։ Աղերսակուք այս առթիւ ուշադրութիւն կը հրաւիրեն թէ ո՛րքան կարեւոր է այն պաշտօն որ պիտի յանձնուի ընտրելի անձին։

Մոսկուայէն հետեւեալը կը գրեն Փիլիպէի յոյն թերթի մը։

Գանի մը տարի առաջ Ա. յունորոգի վանքէն յոյն արեղայ մը՝ Հաճի Եորկի անուն՝ միտքը դրաւ ինքզինքը սուրբ ձեւացուցնել։ Ցունաց Պատրիարքն իմանալով այս, Կ. Պոլիս բերել տուաւ Հաճի Եորկին որ շաբաթ մը հսկողութեան ներքև առնուեցաւ։ այն ատենէն ի վեր այդ սուրբը կողմերը մեծատանի մը մէջ կը բնակի, բայց իւր համբաւն օր աւուր կը մեծնայ բարեմիտ ժողովրդեան քով։ Հաճի Եորկիի որ աշխարհային ստացուածներէ ձեռք չէ քաշած, ընկերութիւն մը կազմած է որպէս չահագործութիւնք տարբերակ տարի բաւական կարեւոր գումար մը կը երեն։ Պարզ և տխմար ուսս քահանայ մը կը պահէ իւր քով, Բարթէնեի անուն, և Ռուսիոյ, մանաւանդ Մոսկուայի մէջ յատուկ գործակալներ ունի որք կաշխատին իւր անունն ընդհանրանել, առաքինութիւնները գովել և որ կարեւորագոյնն է, բերնց համար, հաւաքել Ջերմեռանդ ուսուց նուէրները զորս կը ղրկեն Կ. Պոլսոյ սուրբին։ Մոսկուայի գործակալայ պեան յոյն մ'է։ Ասոնց պաշտօնն է Ռուսիոյ բարեպաշտ ընտանեաց անունները հաղորդել Հաճի Եորկիի որ իւր կարգին օրհնութեան գրեր կուղղէ անոնց, չմոռնալով դրամ խնդրել բարի նպատակի մը համար։

Այժմէն Հաճի Եորկի այն ատիճան սուրբի համբաւ կը վայելէ որ իւր պատկերն ընդհացիկ գնով 25–30 բուբլիի կը վաճառուի այս տեղ։

Մէջիս Մէհմէտ, Մէջիս Ահմէտ և Բէյմալ անուն երեք անձինք, որք Ա. Զեղ պէյի, Հաճի Մէհմէտ աղայի և Նէճմէտտին էֆէնտիի անստոյգագիր նամակներ ուղղելով դրամ խնդրած էին, հակառակ պարագայի մէջ անոնց կենաց սպառնալով, երէկ Պոլսոյ Ոճրագործ ատենէն 15 տարուան բանտարգելութեան դատապարտեալ երիտասարդ են։

Դատապարտեալք երիտասարդ են գեռ. առաջինը 28, երկրորդը 24 և Բէյմալ 19 տարեկան։

Տէտէ Աղասէն կը գրեն առ Սասունի թէ տեղւոյն քաղաքապետութեան անտութեան պատճառաւ փողոցները լի են աղտեղութեամբ և գարշահոտութիւնք կը բուրեն ամեն կողմ։ Տէտէ Աղասի մէջ և շրջակայքն հիւանդութիւնք ճարակած են։ Գրելիք աւորաբար Բէյօլիւ գիւղին մէջ կարմրախտն ու աբրախեղդը բազում կոտորած կ'ընեն և օրը հինգ վեց տղայք կը մեռնին։

ԱՐԵՒԵԼԱՆ ՀԱՆԴԷՍ (Բէյէ-Օղլուի)ի օգոստոսի թիւ՝ որ հրատարակեցաւ երէկ, կը պարունակէ

Քաթիւ Մանտէս (Էմ Միչէ) — Քերթուած (Կեւոթաւ Լաֆօն) — Խոզախական Սէր–Նոյեմբեր – (Ձանիկ էֆ. Եալըճեան) — Տաղ առ կին որ յոյժ վարդագոյն և յոյժ խարտիչագեղ (Լուի Թիէրսըլէն) — Հելլենական Դրականութիւն, Աթանաս Քրիսթօրուլ (Աստիֆ. Թալասս) — Ա. Մառի (Նամակներէն Տէտէ Տէրտէնեանէն) — Աղեքս. Գ. Փանոսեան) — Պարսկական Թատրոն (Ա. պաղէր Քալէպ) — Ֆիգա–Նէէնի վերջին օրը (Վէպ. շրեն.) (Շարլ Պիւէ) — Կեանքն ի Փարիզ — (Լուի Էնօ) Սուրհանդակ Փարիզի (Կալ Սատանայ) — Մատենագրական։

Արեւելեան Հանդիսի վերջին թուոյն վրայ ուսեցեալ են 16 երեսներ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

ԱԺԱՆՑ ՀԱՎԱՍ

Փարիզ, 20 օգոստոս

Քուրպէ ծովակալին յուզարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ ի Հիւէր և ոչ Թուլոն։

Մարսիլիա, 20 օգոստոս

Ա. յոր 63 հոգի մեռան հնտախտէ։

Թուլոնի մէջ 1 հոգի մեռաւ հնտախտէ։

Մարտիրա, 20 օգոստոս

Հնտախտի վերջին ցուցակը կը նշանակէ 1100 մահ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԻ

Լոնտոն, 20 օգոստ.

Անգլիոյ Պանքային շաբթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռուոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մետաղադրամ—յաւելում— անգլ. ոսկի	312,000
Պաքնոթք ի պահեստի—յաւելում—անգլ. ոսկի	748,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—յաւելում—անգլ. ոսկի	29,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ	46 1/16 %

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 9 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տարեալ Լոնտոնի վրայ պանքային		110 3/4
3 » » »	(վճարելի)	110 3/8
» » Բարի »	(պանքային)	22 77 1/2
» » »	(վճարելի)	22 85

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԻՒԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քոնսոլիտ

		Դրամական
Երէկ երեկոյ գոց.	(Մեաց. D. Սէրի	18 8
Պորտալին գոցուելէն վերջը	»	18 9
Բերայի մէջ	»	— —
Ա. առաւօտուն բացուելուս	»	18 10
Բարձրագոյն գին	»	18 10
Նուազագոյն »	»	18 9
Կէս օրին	»	18 9
Փոխառութիւն 1858)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ռ.	33 20
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	B. » » » » »	18 25
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C. » Գ. » » »	18 8
» 1873)		

Երէկ երեկոյն գոցուելէն	73 12 1/2
Ա. յս առաւ. բացուելուս Գ. Կ.	73 15
Կէս օրին	73 15

ԲԱՆԿՆԵՏԻՐՈՒԹ

Լսպեզիէ դեղերալ	Գ. Կ. Ա. Գ. Լ.	3 22
Բրեսի դեղերալ	» » Ամս. »	6 32
Պանք տը Գնս	» » »	4 30
Սօս. Շանժ է վաքոր	» » » »	3 30
Թրամուէյ	» » » »	297 1/2
Բուսիէրի երկաթուղի	ֆր.	42
Օպլիկատեն տը Բրիօրիթէ	»	—
Ռանտիմենտզրի Լաւրիսմի	»	59

ՏԻՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈՐՍԱՅ

Ամսոյն, 20 Օգոստոս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ.

Ընդ. քսնսոլիտ		100 1/16
Ամս. »	Սէրի Գ. բացուելուս	16 9/16
» »	գոցուելուս	16 5/8
» »	Ա.	33 3/4
» »	Բ.	18 7/8
» »	Գ.	16 5/8
Օթօման 1871		74
Փոխառութիւն 1877		84 1/4
Պանք Օթօման		14 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873		93 3/4
Եգիպտական միացեալ (ինդիքիէ)		66
» առանձն. (բրիմիէ մէտիէ)		89 1/4
Տայրա Սանիէ		63 3/4
Ցօմանիալ (փոխառ. Լիոնէյզ)		86 1/2
Հունգարական պարտատիրութիւն 4 0/0		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		— —

Վիէննա, 20 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	կը պակսի

Բարիզ, 20 Օգոստոս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 95
» » 3 %	80 97 1/2
Օսմանեան քսնսոլիտ Սէրի Գ. բացուելուս	16 60
» » » գոցուելուս	16 62 1/2
» » Սէրի Բ.	18 60
» » Գ.	16 50
Օսմանեան երկաթուղի	41 12 1/2
» Բէյթի բաժնեմուտքը	— —
Պանք Օթօման	533 75
Գրէտիտ Լիոնէ	— —
» Ֆոնսիէ	1315
Բաժնետոմս Լիոնի	1238 75
Իսպանական 3 % 1871	20 34 25
» » 1872	98 3/8
Իտալական Ռանթ	95
Եգիպտական միացեալ	332 50
Ղպանիական (սրտապին)	57 3/4
Բրիօրիթէ Թիւրք	392 50
5 % Հէլլենական	323 75
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐ ԳԻՒՂԱՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ)

Ա. Զ. Դ

Մեր վերջին ժողովէն ի վեր՝ յօգուտ բաժնորդաց, զոնդան կարեւոր առաւելութիւններ ձեռք բերուած ըլլալով, յառաջիկայ կիրակի օր՝ որ է օգոստ. 12, ժամ 3ին վերտին ընդհանուր ժողով պիտի գումարուի Ղալաթիոյ Ազգ. Մատենադարանի մէջ, հրաւիրելով առ այժմ մեր ծանօթներէն անոնք, որք ընկեր գրուելու համար մեզ կամք յայտնած են, որպէս զի ամեն ոք իր ստորագրութեամբ եւս իր բաժանորդագրութիւնը վաւերացնելով անմիջապէս գործողութեանց ձեռնարկուի։

Ընկերութեան կանոնագրութիւնը պատրաստ մեր գրասենեակը դրուած է, ուզողը կարող է զայն ընթեռնուլ այս շաբթու ամեն օր, առաւօտները մինչեւ ժամ 4, և երեկոյները ժամը 10—12։

Առաջին ստորագրուող բաժանորդաց համար՝ ինչպէս մեզ եկողներուն յայտնած ենք, մասնաւոր չնորհումներ պիտի ըլլան, բայց ժամանակին չեկողը այլ եւս իրաւունք չունենար ադոնց։

Զայսոսիկ զեկուցանելով կը խնդրեմ որ ամեն ոք անձամբ կամ գրով իր վերջին որոշումը մեզ հաղորդելու բարեհաճի։

Ց. ԱՐՇԱԿ

Դրասենեակ. Ղալաթիա, Մահմուտիէ ճատտէսի, թիւ 2.

Ց. Գ. Շատերուն խնդրանաց համաձայն ընկերութեան յայտագիրը կրկին պիտի հրատարակուի Արեւելքի միջոցաւ։

Գանձապահի մասին կարեւոր կարգադրութիւն մը եղած է որ պիտի ծանուցուի յատենի ժողովոյ։ Նոյն

2—3

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ԹՈՄՍՈՆԻ ՄԷԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՐԱՖՖԻ

1600–1827

ԻԲ.

Նախորդ յօդուածի մէջ տեսանք թէ վերջապէս Ռուսներն 1796 մարտի մէջ երեւցան Անդրկովկասի մէջ և գերաւեցին բազմաթիւ քաղաքներ գրեթէ առանց պատերազմի, չնորհիւ Հայոց ազակցութեան։ Զօրապետ Զուբովի, հրամանատար Ռուսաց բանակին, Նոյն ձմեռն անցուց Մարիան և հետեւեալ տարւոյ դարնան դիմեց Դանձակ։

Ի Դանձակ Հայոց յոյժ բարեկամ Զաւադ խանի մօտ էր Մէլիք-Ադոմը. մինչեւ Ռուսաց զօրքերու հասնիլն Մէլիք-Ադոմը կարող եղաւ Յովսէփ Արքեպիսկոպոսի խորհրդով համոզել Զաւադ խանն որ անձնատուր լինի Ռուսաց, առանց պատերազմելու։ Զաւադ խանն համոզուեցաւ հայ մէլիքին խոհական խորհրդոյ։ իւր պատասխանը դրաւ կոմս Զուբովի տրամադրութեան։ Զեան նեռոնեան սիրով ընդունելով իւր քաղքին մէջ թէ ռուս զօրապետն և թէ Արդութեանց Յովսէփ Արքեպիսկոպոսն։ Զաւադ խան նաեւ մի նշանաւոր ընծայ տուաւ Յովսէփ Արքեպիսկոպոսին։ Թիֆլիսի աւարառութեան ժամանակ Կենաց փայտի մի մասն ինկած էր Պարսից զինուորներու ձեռքն և Զաւադ խանը գընած էր զայն զօրքերէն։ այդ սուրբ փայտը Զաւադ ընծայեց Հայոց Արքեպիսկոպոսին։

Երբ մի առ մի բոլոր խաներն կը հպատակէին Ռուսաց զինուորներու, երբ ակներեւ բոլոր Հայք միասիրտ և միահոգի եղած էին Ռուսաց հետ, Շուշիի Իպրահիմ խան այլ եւս անճար մնացած էր։ նա չէր կարող դիմադրել այդ ահագին զօրութեան։ Հայ մէլիքներու սրտերը հրճուանաց մէջ էին. վերջապէս հասած էր փայրկեանն յորում Զուանչիրի աւաղակապետի որդին իւր արդար պատիժը պիտի կրէր։ Ղարապաղի կործանիչը, այնքան արիւնհեղութեանց պատճառ, գիւցազն հայ մէլիքներու սպանիչը պիտի քաւէին իրենց ոճիրները, մէլիքներն արդէն պատրաստուած էին այլեւս բոլորովին տէր լինել Ղարապաղի։ մանաւանդ անցեալ ցաւալի օրերն և պակուած տեսնել իրենց հպոյ յոյսերն. չէին խաբեր իրենց անձն։ իրենք որ Ռուսաց ձեռքերէ բռնած կ'առնուոր-դէին նոցա այդ լեռուտ և անմատչելի վայրերն, անշուշտ քրիստոնեայ տէրութեան պաշտպանութիւնն և ազատութիւնը վայելելու արժանի էին։

Այս ամէնք գիտեր Իպրահիմ խան և ահարեկ էր ու սարսափի մէջ. չէր համարձակեր անձամբ գալ անձնատուր լինել Զուբովի, ուստի նորա առաջ զրկեց իւր որդին Աբդուլ–Ֆաթիհ խան։ Զուբովի տարեալ զայն Էչմիածին։ Ռուսաց զօրատարը գրկուրաց կ'ընդունի իւր հայ դաշնակցաց մահացու թշնամւոյն զաւակը։ Կը չռայլէ նմա այնքան պատիւներ, այնքան յարգանքներ որոց ոչ մի հայ տակաւին արժանացած չէր։ Կը յանձնէ որդւոյն թանկագին ընծաներ նորա «պատուական» հօրը, «քաջարի Իպրահիմ խանի»։ Պարգեւ կը խրկէ նաեւ մի թանկագին գաւազան Շուշի բերդի Պարսից հոգեւորականներու գլուխ մոլլայ Փանահի։

Պէտք է երեւակայել Ղարապաղի Հայոց և իրենց մէլիքներու դառնութիւնն։ Այսպէս ուրեմն զոհեցին, իրենց նախնիք և իրենք, ամեն ինչ որպէս զի իրենց պաշտպանք գան և ամենիվանի ու զօրավիգ լինին Ղարապաղի անագորոյն թշնամւոյն։ Այդ օրն յուսահատութեան օրն եղաւ. խախտեցաւ այլեւս Ղարապաղի Հայոց մէլիքներուն հաւատն դէպի քրիստոնեայ Ռուսներն, և կը կենային շուարած։

Բայց անդ էր, իրենց մօտ էր Արդութեանց Յովսէփ Արքեպիսկոպոսը։ նա տակաւին անդրդուելի էր իւր հաւատոյ մէջ։ Կը համոզէր մէլիքներն որ որտերնին հանգիստ բռնեն, չի յուսահատին, չվհատին։ Ինչ որ կ'ընէին Ռուսք Իպրահիմի համար, դա պարզապէս քաղաքականութիւն էր, եւրոպական քաղաքականութիւն որոյ խորը թափանցել չէին կարող լեռնոցի հայերն։ Զուբովի խաղ մը կը խաղար Իպրահիմի, որոյ վախճանը պիտի լինէր Իպրահիմի կործանումն և մէլիքներու տիրապետութիւնն ի Ղարապաղ։ Բայց մէլիքները չէին կարող ըմբռնել թէ ինչ հարկ կար որ ահեղազօր զօրապետ մը, որոյ առջեւ իրենց բերդերու դռները բացած էին ամեն խաներն, այսքան ըստորնանայ Իպրահիմի առաջ։ Մէլիքները կը կարծէին, և իրաւամբ, թէ Ռուսաց զօրք գեալը կը գաւէր իրենց դէմ։

Մինչ այսպէս Արքեպիսկոպոսն ու մէլիքները հեռամուտ էին մեկնել Զուբովի ընթացքն, մինչ Զուբովի կը պատրաստուէր շարունակել իւր արշաւանքներն և ի գործ դնել հրահանգները զորս ստացած էր, ահա յանկարծ հրամանն կ'ստանայ առնուլ զօրքերն եւ վերադառնալ Ռուսաստան։ Եկաւորներն կայսրուհին մեռած էր 1776 նոյեմ. 6ին և այդ էր պատճառ Զուբովի վերադարձին։ Ինչպէս ենթադրել թէ գահակալի մը փոփոխութիւնը պատճառ լինի այսպիսի ձեռնարկի մը կիսկատար թողուելուն։ Անտարակոյս ուրիշ մտածութիւններ կային։ Ինչ որ ալ լինէին այդ մտածութիւններն, տղէտը մեծ էր Հայոց համար։ 1797ի Գարնան Զուբովի կը թողու Անդրկովկասն իւր զօրաց հետ միասին։ Խեղճ Յովսէփ Արքեպիսկոպոսն անմիսիթար դառնացած էր։ Վախճանեցաւ իւր կայսրուհին, խորտակուեցան իւր ծրագիրներն, ոչնչացան իւր բարձր գաղափարներն որոցմով ոգեւորեալ առաջնորդած էր ռուս զօրքերուն Անմիսիթար և յուսահատ վերադարձաւ Արքեպիսկոպոսն ի Ռուսաստան։

Ինչ եղաւ Հայոց վիճակն այդ տարուր պատահարներու յաջորդ օրն։ Դառն իրողութիւններ միայն պիտի արձանագրենք։

Ռուսաց զօրքերու յանկարծ Ան-

դրկովկասէ հեռանալը բոլորովին այլ կերպ կը մեկնէին այլակրօնք։ Քրիստոնեայ ռուսք թոյլատ էին Անդրկովկասն առ ահի։ Արդէն Պարսկաստանէն կը լսուէին լուրեր որոց նայելով Աղա-Մամատ խան կը պատրաստուէր գործել մի նոր արշաւանք դէպի Անդրկովկաս։ Ահեղ Շահին առաջին արշաւանաց լիչատակը տակաւին կենդանի էր ամէն մտքերու մէջ։ Անդրկովկասեան այլակրօնք համոզուած էին թէ Ռուսք ահարեկք Շահին արշաւանաց լուրերէն փախած էին երկչոտութեամբ։ Ուրեմն այնուհետև ի՞նչ սանձ կարող էր զսպել զիրենք, երբ համոզուած էին թէ Ռուսներն իսկ անզօր էին իրենց առաջ։ Ո՞վ պիտի տուժէր։ Հարկէ Հայերը։ Տեսանք թէ Հայք ո՛բպիսի եռանդ ցոյց տուած էին, ո՛րքան անձնազոհութիւններու յանձնառու եղած էին որպէս զի հեշտացնեն Ռուսաց յաղթանակներն։ Դաւառներու տիրապետող բոլոր խաներն անձնատուր եղած էին Ռուսաց, գրեթէ առանց պատերազմելու։ Բայց միթէ իրենց յօժար կամո՞ւն էր որ կը խոնարհէին Ռուսաց առաջ։ Ոչ. ժողովուրդները խաներու հակառակ էին և բարեկամք Ռուսաց։ Խաներու ժողովուրդները, Հայաստանի Ղրմի մէջ ստուար, ամենաստուար մեծամասնութեամբ բաղկացած էին Հայերէ։ Արդ երբ կը մտնէային Ռուսք, խաներն հարկադրեալ էին անձնատուր լինել, ապա թէ ոչ շուտ կը փճանային, ներսէ Հայք, դրսէն Ռուսք իրենց դէմ լինելով։ Ցեսանք թէ Ղուբայի, Դերբէնտի Հայք իրենց ձեռքերովք բացին իրենց քաղաքներու դռները Ռուսաց զօրքերու առջեւ։ Հայք իրենք իրենց ձեռքերովք բռնեցին իրենց Շեքէի խանն և յանձնեցին ռուս զօրքերու։ Հայք իրենց այս ընթացքով մահացու կերպով թշնամացան իրենց մահմետական հայրենակցաց հետ. նոքա դաւաճան յայտնուեցան յայս խաներու. բայց ռուսներն իրենց թիկունք կը կարծէին. այժմ հեռացան Ռուսք, ի՞նչ պիտի լինէր Հայոց վիճակ։ Բնական է որ Ռուսներն այս մասին ո՛ւ է մտատանջութիւն ունենալ կարող չէին։ Ի՞նչ փոյթ իրենց։

Դէրբէնտի և Ղուբայի Հայերն ուրիշ միջոց չունէին կատարածէ փրկուելու համար, բայց եթէ թողուլ իրենց երկիրներն և գնալ Ռուսաց զօրքերու հետ։ Զուրբով բնակութիւն տուաւ նոցա Ղզլար դաւառն։

Շամախու Մուստաֆա խանն որ բարեկամ էր Հայոց, ինքն ալ վիրաւորուած Հայոց բարեկամական ցոյցերէն առ Ռուսս, սկսեց հալածել զանոնք և սպաննել տուաւ Ցուկհաննէս վարդապետն որ գրգռած էր Հայերն յօգուտ Ռուսաց ընդդէմ խանի։

Միայն Իպրահիմ խան լուռ մնաց. նա իւր սրտին մէջ պահեց սաստիկ ոխակալութիւն ընդդէմ մելիքներու, բայց խորամանդ և գործէ հասկցող մարդ էր նա, տակաւին շատ պէտք ունէր հայ մելիքներուն։ Կը լսուէր աղա Մամատ խանի նոր արշաւանաց ձայնը դէպի Ղարապաղ. Մելիք Մէլիք Մէջլում. աղա-Մամատ խանի բարեկամք, տակաւին զոհ չէր եղած Իպրահիմի վրիժուց. ուրեմն լռել ու կեղծել Իպրահիմի համար նպաստաւոր միջոցներ էին իւր նպատակներուն հասնելու։

Մինչ այս իրողութիւնները տեղի կ'ունենային, միւս կողմանէ Վրաց Հէրակլ իշխանը կը միանար Իպրահիմ խանի հետ, իւր հետ ունենալով միանգամայն ո՛չ միայն Ավարայի Օմար խանը, այլ և ռուս զինուորներ, ու կը յարձակէր Դանձակի բերդի վրայ ուր կը գտնուէր Մէլիք-Մէջլում։ Այս անգամ Ղարապաղի մելիքներէ միայն Մէլիք-Ռուստամ կը գտնուէր Թշնամեաց բանակին մէջ։ Այդ փոփոխումը պահ մը թշնամացած էր Իպրահիմի, ինչպէս տեսանք, իւր կնոջ Վարդ Խաթունի պատճառաւ, բայց կ'երեւի թէ շուտ մոռցաւ իւր ամուսնական նախատինքն և ամէն զոհողութիւն ալ։ Որպէս զի իւր հին թշնամութեան հաշիւները կարգադրէ ընդ Մէլիք-Մէջլումի։

Ռուս, Պարսիկ, Վրացի, Լէզգի զօրքերն ահագին թուով պաշարեցին Դանձակի բերդն, ուր կը գտնուէին Դանձակի հայ մելիքներն, Մէլիք-Մէջլում և իրենց բարեկամ Ջաւադ խան։ Բերդի ութն աշտարակներէն չորսն Հայոց պաշտպանութեան ներքև էր, և չորսն Ջաւադ խանի։ Պաշարումը տեւեց շատ երկար, պաշարողք ոչինչ կարողացան ընել։ Վրաց Հէրակլ իշխանն անճարացած ուղարկեց Ջաւադ խանի մի գաղտնի պատգամաւորութիւն առաջարկելով որ պաշարումը կը վերցնեն և կը հեռանան եթէ Ջաւադ խան իւր ձեռքն յանձնէ Մէլիք-Մէջլումն որ Թիֆլիսի աւերման պատճառն էր։ Ջաւադ խան մեծ արհամարհանօք պատասխանեց այս առաջարկին ըսելով թէ՝ այդպիսի մի վարմունք վայել է միայն Հերակլ իշխանին, ինքն այդքան վատ չէ կարող լինել, մինչ թշնամոյ ձեռք յանձնել դաշնակից մը։ —Այդ խօսքերով Ջաւադ խան կամեցաւ յիշեցնել Վրաց իշխանին նոր անազնիւ վարմունքը դէպի Մէլիք-Մէջլումը, երբ սա հիւր էր Թիֆլիս և Հերակլ կը կամենար ձերբակալել զնա և մատնել Իպրահիմի։

Այդ պատասխանէ վերջ Հերակլ և Իպրահիմ սաստկացուցին իրենց յարձակումները. կռիւները սաստիկ կը լինէին երկու կողմէն. բայց օր ըստ օրէ անհնարին կը դառնար բերդի գրաւումը։ Թշնամիք սկսան աւարի առնել, աւերակ դարձնել Դանձակի շրջակայ գիւղերը։ Այդ կռիւներու մէջն էր որ երկու հայ հերոսներ, Մելիք Մէջլումի երկու քաջերք, Գիժ-Աբեղայ Աւագ վարդապետն և Թիւլի-Արղումն, անկարագրելի քաջագործութիւններ ընելով իրենց մահը գտան պատերազմի դաշտի վրայ։ Այդ քաջերու կորուստը սաստիկ ցաւ պատճառեց Մէլիք-Մէջլումի։

Անցան երեք ամիսներ, բայց դեռ բերդը կը պաշտպանուէր աներկիւղ։ Ցանկարծ թշնամեաց բանակէն մի ծերունի որոյ գլխի մազերն ալեւոր էին, բայց դեռ պահպանած էր մարմնոյ ժրութիւն և սրտի աշխոյժ, բաժնուելով թշնամեաց բանակէն, կարող եղաւ մտնել բերդի մէջ, անտեսանելի կերպով։ Ծերունին մտեցաւ այն աշտարակներէն մէջն որ կը գտնուէր Հայերու պաշտպանութեան ներքև։ Կարծես մի դիւթական զօրութիւն ազդեց այդ ծերունոյ ներկայութիւնը աշտարակի հայ պահակներու վրայ. դիշերն ամէնն ալ ապստամբեցան և կ'աշխատէին բանալ բերդին դռները թշնամեաց առաջ։ Այդ գուժն հասաւ Մէջլումի ականջն, թողուց նա իւր դիրքն և սլացաւ եկաւ զսպել ապստամբութիւնը։ Դիշերային խռովութեան մէջ գնտակի հարուած մը վիրաւորեց դիւցազն մէլիքը. վիրաւորեալ առաւծք տարին իւր բարեկամ Ջաւադ խանի պալատն, որոյ սուգը շատ մեծ եղաւ։ Իսկ չարագործ ծերունին բռնուեցաւ։ Ով էր այդ չարագործը։

Դա ինքն Իսրայէլ կաթողիկոսի հայր Ապրէս աղան էր։ Նորա «Նոյ» որդին դաւաճանեց Ղարապաղի բոլոր հայ մելիքներու դէմ և բռնելով նոցա թըղթերը մատնեց զայնս Իպրահիմ խանի, և այպէս կործանեց Ղարապաղի փրկութեան հիմերն. այժմ ծերունի հայրն նոյն եղեռնագործութեան դերը կը կատարէր կ'ամբողջացնէր. իսկ նորա փեսան Մէլիք-Ռուստամը Իպրահիմի բանակին մէջն էր, ընդդէմ Հայոց։ Իւր արժանաւոր պատիժը գտաւ։ Նոյն դիշերուան առաւօտեան պահուն Ջաւադ խան կտրել տուաւ Ապրէս աղայի գլուխն և որպէս ընծայ ուղարկեց թշնամու բանակը նորա փեսայ Մէլիք Ռուստամին։ Ապստամբներէ շատերը պատժուեցան նոյնպէս։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԸՆԴՀ. ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ 1820—1885

Գաղթականութիւնն հետզհետէ աւելի ընդարձակուելու վրայ է և ամէն տարի հարիւր հազարաւոր մարդիկ Եւրոպայէն կը գաղթեն աշխարհիս չորս կողմերն-Ամերիկա, Ափրիկէ, Աւստրալիա, Ասիա։ Աւելորդ է ներկայեալ աստ գաղթականութեան յառաջ բերած օգտակարութիւնն և այն մեծ զօրութիւն զոր կ'ստանան իրենց ժողովուրդը գաղթեցնող տէրութիւնք, այլ միայն ցոյց տանք թէ 1820 էն մէն մի տէրութեան մէջէն իւրաքանչիւր տարի ո՛րքան մարդիկ գաղթած են։

Պարբերաբար գաղթելը տեղի ունեցած է Մեծն Բրիտանիայէն, Դերմանիայէն, Հոլանտայէն, Ֆրանսայէն, Զուիցերիայէն, Իտալիայէն, Շուէյէն և Նորվեկիայէն։ Սոյն տէրութիւններէն անգլիական նաւահանգիստներու վրայէն միայն գաղթողներու ընդհանուր թիւն եղած է.

1820—29	թուականին	221,868	մարդ
1830—39	»	717,557	»
1840—49	»	1,716,777	»
1850—59	»	3,231,856	»
1860—69	»	2,332,628	»

50 տարուան ընթացքին մէջ բոլոր գաղթողներու թիւն է 8,220,686 մարդ. ասոնցմէ գրեթէ 6,000,000 (5,945,469) հոգի գաղթած են Միացեալ Նահանգները, 1,303,959՝ Քանատա և 287,435՝ Աւստրալիա։ 1869-1873 անգլիական նաւահանգիստներէն գաղթողներու տարեկան միջին թիւն կը հասնի 274,645 ի։ Վերջին ժամանակները քիչ մը նուազած է գաղթականութիւնն։ 1884 ին գաղթականութիւնը նախընթաց տարիէն աւելի նուազ եղած է. իսկ տեղեկութեանց նայելով այս տարուան հինգ ամիսներու մէջ առաւել եւս նուազած է. 1885 ին մինչեւ մայիսի վերջն անգլիական նաւահանգիստներն գաղթած են 111,368 հոգի, մինչդեռ անցեալ տարուան առաջին հինգ ամիսներու գաղթականաց թիւն 137,128ի կը հասնէր։ Ամենէն չատ գաղթականներ կ'արտահանէ Անգլիա և Գերմանիա։ 50 տարուան մէջ 1820-1869 Մեծն Բրիտանիայէն գաղթած են Ամերիկա և Աւստրալիա

1820—29	թուականին	203,702	հոգի
1830—39	»	544,313	»
1840—49	»	1,229,944	»
1850—59	»	2,108 561	»
1860—69	»	1,375,255	»

50 տարուան ընդ. գումար 5,461,775 »

Գաղթականաց մեծագոյն մասն Իրլանտայէն է. 1850-59 գաղթած են 1,358,065 իրլանտացիներ որով տարեկան 135,806 հոգի կը կազմին։ 1850 ին 6,574,278 բնակիչ ունէր Իրլանտա. ասկէ կը հետեւի որ գաղթողաց թիւն ընդհանուր բնակչաց թիւն 2 0/0 կը կազմէ։ 1860-69 տարեկան միջին հաշուով կը գաղթէին 92,751 հոգի. 1870 ին Իրլանտայի բնակչաց թիւն էր 5·412,370 հոգի, հետեւաբար մէն մի տարի ամբողջ բնակչաց 1,7 0/0 կը գաղթէր։

Մեծ քանակութեամբ գաղթականներ կ'երթան և Գերմանիայէն. Պրէմէնի և Համպուրկի նաւահանգիստներէն 1868-1877 ընդամենն 697,062 մարդիկ գաղթեր են։ Կարելի է կարծել որ միջին թուով մէն մի տարի 70,000 հոգի կը գաղթեն Գերմանիայէ։ Գաղթականներն առ հասարակ հիւսիսային Գերմանիոյ ծովեզերաց դաւառներէն են և հինգ տարուան մէջ (1873-77) Բրուսիա, Բաւարիա, Մէքլէնպուրկ, Շլեզվիկ-Հոլշտայն, Հանովէր, Օլդենպուրկ, Պրէմէն և Համպուրկ գաղթականութեան պատճառաւ կորուսին իրենց ամբողջ բնակչաց 1 1/3 0/0 ը։

Իւրաքանչիւր տարի, միջին թուով 4-8000 քաղաքացի կը կորուսանէ Ֆրանսա. սոքա Ամերիկա կ'երթան ընդհանրապէս։ Զուիցերիայէ տարեկան միջին թուով կը գաղթեն 2000 հոգի, որք բոլոր բնակչաց 0.04 0/0ը կը կազմեն։ Շուէյա-Նորվէկիայէ՝ 10,000 դէպի Ամերիկա։ Առհասարակ, Եւրոպա տարեկան 340-350 հազար գաղթականներ կուտայ Միացեալ Նահանգներու։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ԳԻՆԷ պարտաստոՒԵՆՔ Երկրներէն վրայ.

	հարիւրաւորիր գինի
Ֆրանսա կը պատրաստէ	35,000,000
Իտալիա	27,500,000
Սպանիա	22,000,000
Աւստրօ-Հունգարիա	8,500,000
Բորդոկալ	4,000,000
Գերմանիա	3,700,000
Ռուսիա	3,500,000
Կիպրոս	1,600,000
Զուիցերիա	1,300,000
Յունաստան	1,300,000
Միացեալ Նահանգք	1,000,000
Թուրքիա	1,000,000
Մնացեալ երկիրներն	2,600,000
Ընդ ամենն	113,000,000

Մնացեալներն է Զինաստան. — Որպէս յայտնի է, մէկները Զինացւոց ամենասիրելի կերակուրներէ մին կը կազմեն։ Մինչապահութեամբ մասնաւորապէս կ'զբաղին Մէնրսս փողոցի բնակիչներն ի Քանթոն։ Սոյն կենդանիները սնուցանելու և պահպանելու ժամանակ ամէն միջոց ի գործ կը դնեն որպէս զի անոնց միսն ախորժելի լինի և մասնաւոր համ մ'ստանայ։ Զինացւոց համար աքանչելի է միսն միսն երբ մանաւանդ բուսական իւղով պատրաստուած է։ Հրոյ երկրի բնակիչք ևս կ'ուտեն մկներու միս ածուխի մէջ եփած։ Մանուկները կը զուարճանան այս կենդանեաց հետ գաւազանի հարուածներ տալով նոցա, կ'սպանեն զայնս, կը թաղեն ածուխի մէջ և ապա կ'ուտեն կաչին ու բուրդն ալ միատեղ։

Հանդիպումներս այլք.—Եւրոպական թերթ մը մը մանրակրկիտ քննութեամբ հետեւեալ տարօրինակ հաշիւն ըրած է։ Ամբողջ երկրագնդի վրայ կան 37,254,560 կանայք։ Անոնցմէ իւրաքանչիւրը միջին հաշուով օրական երեք համբոյր կուտայ. ուստի բոլոր աշխարհի վրայ մէկ օրուան մէջ 111,705,680 համբոյրներ կը տրուին։ Ամէն մի համբոյրի ոյժն առ սակաւն 1/100 ձիու ուժին կը հաւասարի։ Իսկ բոլոր համբոյրներու ուժերուն դումարը հաւասար է 1,117,036 ձիերու ուժին։ Հետեւաբար մէկ օրուան համբոյրները կրնան շարժման մէջ դնել երկրագնդի բոլոր շոգեգործիները։

Թուանիւթի նոր աղբիւր մը.—Թուանիւթը շատ զուարճալի տեսարաններու և դէպքերու առիթ տուած է, սակայն ամենէն զարմալին է գերմանական քաղաքի մը մէջ պատահած դէպքը։

Մանկամարդ դեղուհի մը ահագին ցաւոնիւթով հարատ հարատ կը քաշէր սալայատակի մը վրայէն. հանդիպելով ծանօթ տիկնոջ մը, կանգնեցաւ և սկսաւ խօսակցիլ հետն։ Ճիշդ այդ տեղ կեցած էր կաթնավաճառ մը իւր բեռնաւորեալ էշով։ Տիկնանց միջեւ երկար խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ և անոնցմէ ոչ մին ընդարձակ որ էշը թոռոնիւրէն հոտ առնլով միշտ աւելի և աւելի կը մերձենար։ Ցանկարծ սոսկալի ճիչ մը բղխաւ. թոռոնիւրն էշի ականներու մէջ էր։ Թոռոնիւրի այս նոր սիրահարն այնպէս ամուր բռնած էր իւր որսն, որ ո՛չ աղաղակներն, ո՛չ ծեծը էշերին ստիպել միտքը թողուլ զայն։ Տիկինը բոլոր ուժով սկսաւ փախիլ իւր զարդն աւանակի իշխանութեան թողլով։ Ետքէն տեսնուեցաւ որ թոռոնիւրը լի էր թարմ խոտով։

Կարծեցեալ ողբերգ ոյդբ. — Վերջերս Ֆիլատէլֆիա աղջկանց դիշերօթիկ դպրոցն եկան երկու ողբերգած քոյրեր, որք չքաւորներու և հիւանդներու համար նպաստ կը ժողվին։ Ողբերգած քոյրերը փակ կառքերով եկան և յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն գտան դպրոցի տնօրէնուհւոյն կողմէն, Կոյսերը խնդրեցին տնօրէնուհիէն որ թոյլ տայ իրենց աշակերտուհիներէն նպաստ հաւաքել աղքատներու համար։ Ծաղկաքաղ օրիորդներն իրենց կարողութեան չափ նուէրներ կուտային, իսկ ողբերգած քոյրերն ալ կը գրկէին և կը համբուրէին զանոնք։ Երթալու ժամանակ նորէն համբուրեցին աշակերտուհիներն և հեռացան։ Օրիորդներէն մին ուզեց նորէն նայիլ ողբերգած քոյրերու վրայ և դանդն դուրս եկաւ. այլ սարսափին ու երկիւղին չափ չը կար, երբ տեսաւ որ ողբերգած քոյրերն, որ կառք կը նստէին, կանանց հագուստի ներքեւ այր մարդու հագուստ կը կրէին։ Անոնց հեռանալէն ետք աղջիկը պատմեց անօրէնին. այս վերջինս խնդրեց անոր որ ոչ ոքի չը յայտնէ։ Սակայն շուտով ամբողջ քաղաքն իմացաւ։ Երեւցաւ որ երկու երիտասարդներ ակումբի մէջ իրենց ընկերներու հետ 1,000 տոլարի գրաւ դրեր են, թէ իրենք ո՛չ միայն կրնան սոյն օրիորդական դիշերօթիկ վարժարանը մտնել, այլ եւ կրնան ամէն կողմերը պտըտիլ և անօրէնուհիին ներկայութեանը համբուրել աշակերտուհիներն և վարժուհիները։ Օրիորդներէն ժողվեալ 50 տոլարը քաղաքին որբանոցին նուիրեցին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ Ցուլիս ամսոյ նուիրատուաց անունքը։

Մեծապատիւ Տէրք։

Սեբաստացի Մեծ. Յարութիւն էֆ. Պաքալեան ի կենդանութեան 2000 դահեկանի գումար մը կոսկած լինելով հատատութեանս, հանգուցեալն ազնիւ որդիքք՝ Մեծ. Սինան, Սրապիոն և Սենեքերիմ էֆենտիք Պաքալեան, իւրեանց հօր կոսկին համաձայն վճարեցին, զոր ստացայ ի ձեռն Մեծ. Գնաճեան և Մանուկեան էֆէնտիներու. դահեկան 2000։ Սամաթիայ Ս. Սահակեան պատուարժան Սանուշ Ընկերութեան 17րդ տարեշրջանի հանդիսին տոմիս 540։ Բարեսէր ոմն (3 ոչխարի համար) 270։ Սամաթիայ պատուարժան Խնամատար Միութենէ յուլիս ամսոյ՝ ձեռամբ Միհրան էֆ. Կարապետեանի 200։ Բարեսէր ոմն 108։ Յարութիւն Ճապուրեան 108։ Բարեպաշտ Տիկին ոմն 54։ Բարեսէր ոմն ձեռամբ Բարսեղ էֆ. Ստամպոլլուեանի 34։ Ի Գումրի Գաբրու Տիգրան Յարութիւնեանի սրճարանէ հացագին մսիս ամսոյ 25։ Պոլսոյ Քիւրքճեան 20։ Մ. Հաճիէֆ Թըրքէցքի 20։ Գումար 3379 դահեկան։

Մեծ. Մատթէոս և Վսեմ. Աբիկ էֆէնտիք Ռնճեան՝ իւրեանց ծանուցեալ ազգասիրական և բարեպաշտական զգացմամբ ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ևս բարեհաճեցան նուիրել 200 չէլի փայտ։ Իսկ կիւտար Իճատիէ թաղի բնակիչներէն Համամճի պաշի Մեծ. Սարգիս աղա Սուքիասեան Մազմանեան, իւր սեպհականութիւնն եղած ի Կ. Պոլիս Զուբուր Զէյնէպ խան թիւ 23 սենեակը բարեհաճեցաւ նուիրել հաստատութեանս. բարեպաշտ նուիրատուին այդ գովելի գործոյն համար, Հոգաբարձութիւնս որոշեց (յետ մահու) ամէն տարի Ս. Պատարագ կատարել տալ։ Վսեմ. Յովհաննէս և Առաքել պէյք Տատեան ինչպէս ամէն տարի այս տարի ևս բարեհաճեցան նուիրել 40 քիլէ գարի։ Յարութիւն Շէքէրճեան վսեմ նպաստաւոր մը բարեհաճեցաւ նուիրել երկաթուղոյ վճարահանութեան թիւ 86735 արժէթուղթը։ Ազգանուէր Հայուհեաց Մեղուական Ընկերութիւն՝ 1 սնուցուկ չաքարեղէն, Պասթա, Բանթիւբանիա եւն։ Եղբայրք Գ. Նշանտաճեան 2 ոչխար։ Գրիգոր Նազգաչեան 1 ոչխար։ Բարեսէր ոմն 10 հօխայ բրինձ։ Ս. Ղ. Պարտիզպանեան 347 հատ սիկառի թուղթ։ Գէորգ Զարդարեան 54 օրինակ Նուէր Մանկանց, 20 օրինակ Զբօսարան Մանկանց, 3 կուսակ Գրչակալ։ Ասիական Պատ. Ընկ. 1 օրինակ «Երկրագունտ» ազգագրական հանդէս եւս։ Ի Մարսէյլ բնակեալ Կեսարացի Միհրան էֆ. Թէքէքեան 1 օրինակ «Արմենիա» լրագիր։ Նազարէթ Տաղաւարեան 2 օրինակ «Գիտական Շարժում»։

Ի Դիմաց Հոգաբ. Ազգ. Հիւանդանոցի
Ատենադպիր Ատենապետ
Տիգրան Կէսարլեկեան Միխայէլ Յակոբեան

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աչաղուրկ Թադէոս Կէդիւրեան պատուելւոյ գրոց վիճակահանութիւնն անցեալ կիւրակէ օգոստ. 4ին քաշուած ըլլալով հարիւր հատ շահող թիւերն են հետագայք.

4, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 34. 38, 40, 41, 42, 45, 49, 50, 53, 56, 58, 60, 61. 63. 66, 67, 70, 75, 78, 80, 83. 85, 87, 89, 90. 91. 93, 94, 97. 101, 106. 107, 110, 111, 113, 119, 126, 127, 128, 130. 132, 148, 149, 152, 159, 160, 161, 165, 171, 172 175, 179, 180, 181 182, 183. 185, 186, 187, 189, 191, 198, 199, 200. 2 6. 207, 208, 209, 210, 211, 213, 214, 216, 217, 218, 219, 221, 225, 227, 229, 230, 234, 238, 242, 244, 245, 246, 248։

Շահող Պատ. անձերէն կը խնդրուի որ մինչ օգոստ. 31 Իւսիւիւտար ճեմարան վարժարանն իրենց տոմսերը ներկայացնելով, շահած պարգեւներն ընտանան։

ԱԶԴ

ՇԻՐԻՆԻ ԹՈՒՑԻՐԻՆ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ցառաջիկայ կիրակի, 11|23 օգոստոս, իրիկուան ժամը 11 ին, կամուրջէն Շիրքէթի շոգենաւ մը պիտի մեկնի, հանդիպելով Քապաթաշ, Պէշիքթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ, Արնավուտքէօյ, Պէպէք, Բուսէլի Հիսար, Խիրիկէն, Եէնիքէօյ, Թարապիա Պէօյիւք տէրէ և պիտի երթայ ի Մէզարպուրնու։

Գիշերուան ժամը 8 ին, այդ շոգենաւը Մէզարպուրնուէն մեկնելով, Կամուրջ պիտի վերադառնայ միւնոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։

Նոյն երեկոյին ուրիշ շոգենաւ մը ժամը 12 1/2 ին պիտի մեկնի Կամուրջէն և հանդիպելով ի սիւտար, Գուզ'ունճուգ, Պէյլերպէյ, Զէնկէյքէօյ, Վանիքէօյ, Ա. Հիսար, Քանլըճա, Ր. Փ. Մահալէ, Փաշա-Պաղչէ, Պէյդօզ, Թարապիա և Պէօյիւքտէրէ պիտի երթայ ի Մէզարպուրնու, և գիշերուան ժամը 4 3/4 ին պիտի մեկնի Մէզարպուրնուէն և յիշեալ նաւամատոյցներն հանդիպելով Կամուրջ պիտի վերադառնայ։

ԴԻՆ ՏՈՄՍԱԿՈՑ

Կամուրջէն մինչեւ Պէպէք և Վանիքէօյ գտնուող նաւամատոյցներէն մինչեւ Պէօյիւքտէրէ և Մէզարպուրնու գին երթի 5 ղրշ, գին դարձի 5 ղրուշ։ Ր. և Ա. Հիսարէն մինչեւ Քանլըճա և Խիրիկէն գտնուող նաւամատոյցներէն մինչեւ Պէօյիւքտէրէ և Մէզարպուրնու գին երթի 3 ղրուշ, գին դարձի 3 ղրուշ։ Եէնիքէօյ, Զարեբլուս, Փաշա-Պաղչէ, Թարապիա, Պէյդօզէն մինչեւ Պէօյիւքտէրէ և Մէզարպուրնու գին երթի 2 ղրուշ, գին դարձի 2 ղրուշ։

Մեվէթ իւրաքանչիւր անգամի համար 2 ղրուշ։

Ցղայք կէս տոմսակ պիտի վճարեն։

Ցառաջիկայ կիրակի, 11 օգոստոս, երեկ օրէ ներէ, Շիրքէթի թիւ 18 շոգենաւը, մէջն ունենալով եւրոպական նուագածուաց խումբ մը, ժամը 4 1/2 ին եէնի Մահալլէէն մեկնելով Մեծ-Կղզի պիտի երթայ, հետեւեալ նաւամատոյցներն հանդիպելով. Մէզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ, Փաշա-պահչէ, Եէնի քէօյ, Քանլըճա, Պոյաճըքէօյ, Ր. Հիսար, Պէպէք, Քանտիլլի, Վանիքէօյ, Արնավուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Զէնկէյքէօյ, Պէյլերպէյ, Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք, Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ, Դապթաշ, և Հէյդէրի կղզի։

Մեծ Կղզիէն վերադարձը տեղի պիտի ունենայ գիշերուան ժամը 4 1/2 ին, լուսնի լուսով և նոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։

Շոգենաւուն մէջ ամէն ժամ պատրաստ ճաշատեղան պիտի գտնուի ի դիւրութիւն ուղեւորաց։

Եթէ օդն անդրեւուտ լինի, այս ուղեւորութիւն պիտի կատարուի օգոստոս 18|30ի յաջորդ կիրակին։

ԴԻՆ ՏՈՄՍԱԿԻ

Երթ ու դարձի համար մէկ արծաթ մէճիտ։

Ցղայք 5 ղրուշ պիտի վճարեն։

ԱԶԴ

Նիկոմիդիոյ Ազգ. վարժարանաց համար հետեւեալ պաշտօնեաներն կը փնտուին. փափաքողք տեղւոյն հոգաբարձութեան ներկայացուցին հետ կրնան բանակցիլ լրագրոյս խմբագրատունը դիմելով։

Ա. Մէկ դասատարակ կանաչարիչ։

Բ. Մէկ դասատաս, գրաբար և աշխարհաբար լեզուաց համար. սոյն դասատուն Դպրոց լեզուի և պատմութեանց ևս ըստ բաւականին հմտութիւն պէտք է ունենայ։

2—4

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայսերական Իրատէով թողեալ հասոյթք

Դ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ – ՅՈՒԼԻՍ 1885

ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ. Դրուշ		Ընդհ. անօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք Դրուշ		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Դրուշ		Օսմ. ոսկի		Նախորդ ամիսներէն Օսմ. ոսկի		Գումար մինչև 1885 Յուլիս 31 Օսմ. ոսկի	
Դէպ ամուրակի տուրք: Ծխախոտ (յետնեալ տրոց գանձումն)... Աղ... Դրոշմ... Ոգելից ըմպելիք... Զինարան... Մետաքս...	7,797,797	27	274,012	44	7,523,784	83	73,548	73	233,770	35	307,289	08
Ծխախոտ: Հասոյթք Ռեժիէին...	...	...	...	...	...	...	...	...	375,000	..	375,000	...
Զանազան հատուցմունք: Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչև ցորոշումն յետեալ հարկին...	1,888,582	56	...	...	1,888,582	56	48,555	99	51,253	47	69,709	46
Յաւելուած Նիկոբոսի հասութիւց փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքատան վրայ փոխանակագրէ գրանակիք 130,000 Օսմ. լիրայով...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Աւելեալ Բուլկարիի տարեկան հարկէն...	1,541,666	...	...	...	1,541,666	...	45,416	66	61,666	72	77,083	8
Թէմենէքիի տուրք, Մաքատունէն փոխանակագրով վճարելի...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ընկած պարտք...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Գումար	11,228,045	83	274,012	44	10,954,033	39	407,391	38	721,690	24	829,084	62
Զանազանք: Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Լումայաշահ (ածիս) գրամոց փոխանակութեան վրայ...	...	...	...	...	...	...	31	09	41	07	42	16
Ընդհ. գումար	11,228,045	83	274,012	44	10,954,033	39	407,422	47	721,701	31	829,123	78

	Վ. Դրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճարեալ գումարք Կայսերական Իրատէին 10 և երկու յաղուածներով նախատեսեալ արժէթղթերուն ի հաշիւ...		...	...
Բենսոյիտ պարտուց տոկոսին համար Եւրոպա ղրկուած և կ. Պոլիս վճարուած գումարք...		527,245	27
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց արչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք...		8,528	48
Օսմ. Կայսերական Պանքան գրուած ոսկեդրամ...	911,979	284,39	45
» » » » փոխանակելի դրամ...		8,886	41
Կեդրոնական վարչութեան մասուկին մէջ ոսկեդրամ...	6,536	66	47
» » » » փոխանակելի դրամ...		829,123	78

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Նախագահ (Ստ.) ՎԻՆՍԸՆԴ ՔԱՑՈՒՐ
Խորհրդական Պատուիրակ (Ստ.) Ա. ԿԷՇԷՐ

Վաւերացեալ ճշդութիւն ըստ տուեալաց (Ստ.)

Կ. Պոլիս, 5/17 Օգոստոս 1885

ԼՎԴՈՒՆՔԸ ՀԻՄԱՑՈՒՆ

Եվգանքը Հիւսայուն վարիատաթը ուսումայէ իտարէպի մահկիւլաթ միւպէսիոնէ պէհէր կիւն միւզայէէլէրի իճրա օլունմագատա օլան աթիւպզիքը մահկիւլաթին մուսէնէ օլան A հաֆթա միւտէթի իլանընտան Յին-ճի հաֆթասը օլան 1301 սէնէսի աղսթոսընին 29ընճը բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիբարէն 1 հաֆթա զարքընտա թափլ օլանլարընդ գըյմէթը մուսամանէսինին էօչրինէ միւսսայի թէէին աղչէսինէ պէրաակը իտարէի մէգքիւրէսէ միւրաճաաթի իթմէլէրի լազար կէվպ պէտէր մուսաճէնէլէյէ մանսուսկին սուրէթի մէ սէրկի գ-ապալ օլունմայաճաղը Յինճի տէֆթ օլարագ պէյան մէ իլան օլանուր։

· 3000 · 13 · —Էյրի գ-ապուտա Ճէպէճի մահալլէսինէ մէ Ճէպէճի պաչը օսգաղընտա թէրպիէն 30 գրրաք աթիդ մէ 62 մէթրո արսատէ մէպ՝ ի 3 օտա մէ 1 սուֆա մ՝ 1 գ-ույու մէ 90 մէթրո պաղչէյի միւշթէմիլ նաթէմամ ախչագ 1 պաղ մէնգիլ։

· 1500 · 19 · —Գօճա Մուսթաֆա բաչատա Հաճի Թէսրէվ մահալլէսինէ Պազիրկեան օտա արը օսգաղընտա թէրպիէն 45 մէթրո արսատէ 1 միւշթէրէք գ-ույու մէ 1 օտայը միւշթէմիլ ախչագ մէ խարտալ 1 պաղ մէնգիլ։

· 20·000 · 19 · —Գանրճա գ-ասրկէսինտէ Ֆըսարգ ալթը նամ մահալտէ թէրպիէն 114 մէթրո արսատէ 5 օտա մէ 1 սուֆա մէ 1 գ-ույու մէ 220 մէթրո պաղչէյի միւշթէմիլ ախչագ 1 պաղ մէնգիլ։

· 1666 · 67 · —Գալաթատա Ճամիի ճէտիտա մահալլէսինէ Բէնչէչէնպիկ բազարը ճատտէսինտէ թէրպիէն 6 մէթրո արսատէ Ֆէվգինտէ 1 օտայը միւշթէմիլ մէ չէհրի 100 ղրչ քիրալը քեարկիր 1 պաղ աչճը տիւքքեանը միւլքինին 35 ադչէ իթիբարը իլէ 3 պուչուգ ադչէ 2 բուլ հիսէսինին 3 հիսէ իթիբարը 1 հիսէսկիյէ կէտիկինին 6 հիսէտէն 1 հիսէսի։

· 2000 · 20 · —Անատօլու գ-ավաղընտա Մէհրրչահ Մէհմէտկեան էֆէնտի մահալլէսինտէ Գալէ ճատտէսինտէ թէրպիէն 45 մէթրո արսատէ Ֆէվգինտէ 1 օտայը միւշթէմիլ ախչագ 1 պաղ պալրգը մաղազարընդն միւլք մա կէտիք նըսի հիսէսի։

· 3000 · 17 · —Զարչուի քէպիրտէ Եօրդանճըլար իչինտէ Եէչիկ ափրէք օսգաղընտա թէրպիէն 12 մէթրո արսատէ չէհրի 30 ղրչ քիրայա միւհիմիլ քեարկիր 1 պաղ Եօրդանճը տիւքքեանընդն միւլք մա կէտիք պիւթիւնի։

· 666 · 24 · —Զարչուի քէպիրտէ Եօրդանճըլար ճատտէսինտէ Լութֆուլլահ էֆ օսգաղընտա թէրպիէն 30 մէթրո արսատէ չէհրի 20 ղրչ քիրալը քեարկիր 1 պաղ մէ պիկա կէտիք հաղամ տիւքքեանընդն միւլուս հիսէսի։

· 15·000 · 3 · —Գալաթատա Օղմը Մուսա մահալլէսինտէ Պայդուշ չրգավալ օսգաղընտա թէրպիէն 128 մէթրո արսատէ 8 օտա մէ 2 սուֆա մէ 1 գ-ույուը միւշթէմիլ ախչագ մէ չէհրի 450 ղրչ քիրալը 1 պաղ մէնգիլին սիւլուս հիսէսի։

· 3500 · 22 · — Ֆաթիհատ բեսթիպ Մուսիհատտին մահալլէսինտէ Զօրպանճ չէշմէսի օսգաղընտա թէրպիէն 99 մէթրո 1 գրթա մէնգիլ արսաք։

· 7000 · 10 · —Շէհէր էմինինտէ Տէհինին Ադատալ մահալլէսինտէ Գալ պաչը օսգաղընտա թէրպիէն 342 մէթրո արսատէ 1 գ-ույու մէ 380 մէթրո պաղչէյի միւշթէմիլ 1 պաղ էէմէնիճի ֆաբրիգասընդն պիւթիւնի։

· 6416 · 99 · —Էյրի գ-ապուտա Զաղրը աղա մահալլէսինտէ Զաղրը աղա ճատտէսինտէ թէրպիէն 256 մէթրո 1 պաղ գ-ապանը քեարխանէսի արսասընդն սիւլուս հիսէ միւլքիւ իլէ 3 ատէա կէտիքտէն 7 մէ սիւլուս հիսէյէրի։

· 7500 · 19 · —Գալաթատա Արապ ճամի մահալլէսինտէ Մահքէմէ օսգաղընտա թէրպիէն 45 մէթրո արսատէ չէհրի 50 ղրչ քիրալը քեարկիր մէ սիլա հավա տիւքքեանընդն պիւթիւնի։

· 16667 · 11 · —Պէյօղլուտատա Ասմալը մէչճիտ մահալլէսինտէ Թէրբ պաչը օսգաղընտա թէրպիէն 22 մէթրո արսատէ չէհրի 250 ղրչ քիրալը 1 պաղ գ-ուշմը մէ 1 պաղ ճամմը մէ արգ մ ճիհէթինտէ 33 մէթրո արսալը միւշթէմիլ արսա մա տէքեաքինին սիւլուս հիսէյէրի։

· 15,000 · 43 · —Գալաթատա Ճամիի ճէտիտա մահալլէսինտէ Քիւրէքճիլէր ճատտէսինտէ թէրպիէն 76 մէթրո արսատէ չէհրի 150 ղրչ քիրալը ախչագ 1 պաղ քիւրէքի տիւքքեանընդն միւլք մա կէտիք նըսքի հիսէսի։

· 16,666 · 35 · 37 · 39 · 41 · 45 · 47 · —Գալաթատա Թօփհանէ մահալլէսինտէ Եէնի Զարչը ճատտէսինտէ թէրպիէն 375 մէթրո արսատէ չէհրի 650 ղրչ քիրալը պիրպիրինէ մութթասըլ 6 պաղ տիւքքեանը 6 հիսէսէտէն 1 հիսէսի։

· 9000 · 25 · —Զարչուի քէպիրտէ Եօրդանճըլարտա Եէչիկ տիրէք օսգաղընտա թէրպիէն 15 մէթրո արսատէ չէհրի 70 ղրչ քիրայա միւհիմիլ քեարկիր 1 պաղ Եօրդանճը տիւքքեանընդն բուպ հիսէսի մահկիւլէտէն վէ գ-ուսուբ 3 բուպ հիսէսի տոխի միւլք կէտիք հիսէտարը թարաքընտան հիսէսի մահկիւլէ իլէ պէրաակը ֆիրուխթի օլունմագը։

· 1167 · 10 · Զարչուի քէպիրտէ Բէպէճի խանընտա ալթ գ-ապտա թէրպիէն 38 մէթրո արսատէ չէհրի 40 ղրչ քիրալը պիր պաղ օտանդն 18 հիսէտէն 3 հիսէսի։

· 833 · 15 · —Սուլթան Սէլիմ գ-ուրպինտէ Սագրդ ազաճը ճատտէսինտէ թէրպիէ 3040 մէթրո 1 գրթա պօսթանընդն 12 սէհիմէտէն 1 հիսէսի։

· 1666 · 17 · —Սուլթան Սէլիմ գ-ուրպինտէ Սագրդ ազաճը ճատտէսինտէ թէրպիէն 3040 մէթրո 1 գրթա պօսթանընդն սիւրիս հիսէսի։

(1) Ճիհանկիրերին պաշարընտաքի հիզատա պուլունան բագդատիր՝ մահկիւլէրին նիւմէրօսընդը, իրինճի հիզատաքիէր՝ գըյմէթը մուսամանէնէլէրի, վէ իւչինճիւ հիզատաքիէր՝ պէտալը միւզայէտէլէրինի պիլտորիմէրտէ տիրէր։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԻՆ

Կիւմիւշ սախթիյան ան իքի պին ատէտա, պէհէր ատէտի օն պէշ զուրուշ օթուզ փարա։

Գըրմզը սախթիյան պին ատէթ, պէհէր ատէտի եիկիրմի զուրուշ օթուզ փարա։

Նիղամիյէ սէրաճխանէ անպարընա մահֆուզ պուլունան նիւմունէսինէ վէ շուրութը մուգաբրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպարա օլունմագ իւզրէ մէգդիի միւնագասայա գ-օնուլան պէր վէճճը պասալ իքի գալեմ սախթիյան ֆիյաթը մուրագ գամէլերի իլէ թալիպ էօհտէսինտէ օլուպ ազսթոսը բումինին օն տէօրտինճի չարչէսիդ կիւնինէ գ-ասար պէհէր կիւն միւնագասը պիլ իճրա մեղբիւր կիւնտէ գ-ասրը գ-ամիսի վէրիլէճէկկինտէն իմասընա թալիպ վէ օն պէշինճի փէնչէնպէհ կիւնիւ եիւզատ պէշ թէնդիլիսէ բարիպ պուլունանկէրընն մագամը Սէրասկերի լէվազիմաթը ուսումիյէ տայրէսինէ կէվմէլերի իլան օլունուր։

7 ազսթոս 1301

2—3

Այ վարժուհիմ, որ կը խօսի մաքուր հայերէն, փրանսերէն և քիչ մ՝ալ ռուսերէն, կը բաղձայ պաշտօն մը գտնել ընտանեաց մէջ, թէ՛ ի կ. Պոլիս և թէ՛ յօտար երկիր։ փափագողը պէտք է դիմեն լրագրոյս խմբագրատունը։

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ԶԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՓԻՐԳԷՆ ԳԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

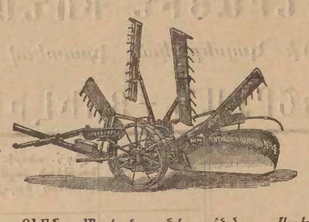

«ՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենան երկու ձիով կը քաշուի և կը կրէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ· ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը եւերաշաւորեալ է։ Գնողին երբ գոհ չլինի, կրնայ ետ առնուլ իւր ստանն։

302

ՄԻԶԱՏԱՍՊԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ ԹՒՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ա. ՄԻԹԱԼՈՎԻՉԻ

ԻՍԹՈՒԼՈ, ԴԱԼՄԱՏԻՍ

Ղալաթիոյ մէջ Մթերանոցն է Մոհամէտ, Լայտ խան, 2.

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ փողոց Բերայի, ի Թէքէքէ, մզկիթին դիմաց, 587

Գ. Տիմիթրիոս Սթաթի, տէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բաղմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելատար դարձներ, Ճաշարան և սրահի սեղաններ, Ամէն տեսակ լուսամարդներ (լամպա), Զանազան չեխերով ռիւռներ, Հանգստարան բիլիարտներ, եւ, եւ։

Այս ամէն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ԶԱՔԱՒԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամէն տեսակ կարասիներ կը չինէ յանձնարարականաւ։

306

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՈԲԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։—Դիմել առ. գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս· կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15։

307

ԳՐԱՄԱՏՈՒՆ ԳՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԳՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԹՈՒՅԼՈՒԹԵԱՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

111 — ՓՈՂՈՑ ՍԷՆ-ԼԱԶԱՐ, ՓԱՐԻԶ — 111

Ա. ՊԱՌԻԿ Վ. Ճ. ԱՌՈՒՄ
Ա. ՄԵՆ ԲԱԺՆԵԻՈՐ ԱՐԱՔԵՂԻՆ (Զետեղում խնայողութեանց)

Շահող բաժիններն և պարգևները կը վճարուի ի Պոլիս յոյժ թեթեւ զեղչով

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՈՒԱԿԱԼ ՍԲԻՐՕ ՏԷՄԼԻԹՐՕԲՈՒԼՕ

Գալաթիա, Տէյիրմէն-խան, Թիւ 10 եւ 11

Ուրեմն, Դրամատունն Ամենուն կ՚ընձեռէ միջոց՝ բոլորվին անշան գումարով մը՝ ձեռք բերելու շահեր, որովհետև հարստութեամբ մեր դարուս երջանիկներուն հետ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆ ԱՄԻՍ

Բաժիններն են 1000 էն մինչեւ 200,000 ֆրանք

Բաց ասած տոկոսները կը վճարուին ստորագրողին, իբր թէ արժէթղթերը մինչև ստորագրողին արտասրդրութեան նեղչելու են։

Եզմանական ամսաթերթը կը պարունակէ ֆրանսական և օտար բաժիններով ամէն վիճակահանութեանց ցուցակներուն կատարեալ հաւաքածոյն։

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
ՊԱՆԶԷ, ՋՈՒԼԱԾՈՑ ԵՒ ԾԵՏՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԵ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

32 Մահմուտիկ փողոց, և
24 Բէրշէմպէ բազար Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

309

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԲԷՆԹԱՅԼ
Լոնդրայի և Լիվերպուլի ապահովութիւն

ընկերութիւն	Արժէք Լիր.
Արտօնեալ գրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ գրամագլուխ	2,500,000
Վճարեալ »	625,000
Պահեստի գրամ հրդեհի պատասխանատուութեանց դէմ	1,592,235
Կենաց պատասխանատուութեանց դէմ պահեստի գրամ	3,841,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	4,186,865
Կենաց ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307
	4,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԸՐՆ
Լոնդրայի և Լիվերպուլի ապահովութիւն ընկ.

ընկերութիւն	Արժէք Լիր.
Բաժանորդագրեալ գրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ »	300,000
Պահեստի գրամ հրդեհի պատասխանատուութեանց դէմ	844,871
Կենաց պատասխանատուութեանց դէմ պահեստի գրամ	1,778,300
	2,890,171
Հրդեհի ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206
Կենաց ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572
	771,778

Ստորագրեալներ իւր բացմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքին ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ թող վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած լլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովագրութեան մեծ գիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովագրեալներ կարգադրութիւններ կը բաղխանան երկու ընկերութեանց մէջ հաւասարամասնութեամբ մը, և այսպէս ապահովագրեալներ և դիւրութեան աւելի ապահովագրեալներ բոնարարներու ընդդէմ ներկայացնել։

Գրեթէ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս բերքի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, Դոմինպա մեծագոյն քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովագրեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. մրա

Լաւ ապրանք, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջի վճարումներն ու կորստեանները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն տարցած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց մասին տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Կալատա, Բօսֆորոս խանի առ. կիւնը՝ երկրորդ կամուրջի վրայ նայող սենեակն, առ.

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար՝ Յէյլա Ընկերութեանց
ԳԱՒՈՒՆԻԿ Ց. ՍԵՐՊԵՆԵԱՆ

ՆՈՐ ՏՏԱՅԷԼ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ցիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ, ՁԵԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

50

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍԻ 49 ԿՏՈՐՆԵՐ

Ի փոխարէն 25 Ֆրանքի, առանց փոխադրութեան ծախսուց, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի և Յունաստանի համար։

Նոր, գիւտ արուեստագիտութեան։

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԷՏՔ ՄԸ ԶԿԱՅ ԲՈՒՆ ՍՐՏՈՒՄԻ, շնորհիւ «Ցինէյէս» արծաթի ներանոքներուն, դար պէտք չէ շէմրել քրիստոնեան արձանին հետ։

«Ցինէյէս»ը, արտօնագրեալ հանգոյն եւրոպոյ համար, իրօք ներ է եղծանոտ։ չի կորչիր, նոյն իսկ եթէ քարին զարնուի միայն յոյժ ծերմակ կը մնայ, նոյն իսկ եթէ ամբողջ տարի մը քացախի կամ ուրիշ թթու մարմնոց մէջ թողուի։ Հետեւեալար բոլորովին նման է բուն արծաթին, որովհետև երբէք ջնջիկներ կառաջէ, որ այնքան ներանոքներ է առաջնորդեան։ «Ցինէյէսի սեղանի սպասք անհրաժեշտ են ամէն բարեկեցիկ ընտանիքի, հարստանի, սրճարանի, օթեւանի, և ընդհանրապէս ամէն հաստատութեան որ բաղմաթիւ պարագաներ ունի։

«Ցինէյէս»ի ամբողջ սպաս մը, իրօք ընտանեկան, կը բաղկանայ 49 կտորներէ որք են.

6 սեղանի դանակներ պողպատեայ լաւ սպիներով
6 տուրի դգալ ֆէնիքս ամբողջովին, արտօնագրեալ
6 պատուաստգդալ » » »
6 խաշուէնի դգալ » » »
6 հաւկթի դգալ » » »
6 շաքարի հաւկթաման
1 սիրուն թէյի պարզուստ, ամբողջովին ֆէնիքս
1 կոթի դգալ
1 կերակրոյ դգալ, ամբողջովին ֆէնիքս
2 տրտմանակ
1 ափսէ, ամբողջովին ֆէնիքս, խիստ նրբակերտ
1 շաքարի կամ պղպեղի աման

49 կտոր ընդ. ամենը, որոց գնման համար դիմել միմիայն առ.

ԳՐԱՍԵՆԵԱՆՆ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՌԱՔՄԱՆ
Universal-Versandt-Bureau
Ottakringer-Hauptstrasse, 160 WIEN

Եթէ զրուի 25 Ֆրանք, կարելի է նոյն գնով ունենալ սեղանի սպասք 72 կտոր բրիտանական արծաթով։

Արդ, եթէ կ՚ուզուի ունենալ լաւ, հաստատուն և գեղեցիկ սպասք, տարբերակէս գիմելու է վերոյիշեալներուն վաճառատան, արձանագրեալ առեւտրական առեւտրի մէջ, որ կ՚երաշխաւորէ մեր ամէն ընտանիներուն ճշմարտութիւնը և յանձն կ՚առնու ետ առնուլ այն նիւթերն որք չեն յարմարիր։

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ
Ա.Ռ.Ա.ՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՅԻՆ
Ընդ՝ եէ Ռէյլա, կ. Պոլսոյ Լ. Օտեսայ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ
ՈՐԴԻԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիկա	2,000	Լէքսանդր	4,500
Ագրամոս	2,000	Պարինկօ	4,300
Անձէլս	1,300	Պարատտի	2,500
Ակիս	3,500	Միլս	2,000
Պասասնս	2,200	Նէրս	2,000
Պորտինս	2,000	Օթէլլս	5,000
Պրալս	2,600	Օրլանտս	3,000
Գէլիս	2,500	Գրանդ	4,500
Գասիբոս	2,100	Զդ.ս	2,000
Գասէս	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գասլ	2,700	Բաչէրմն	3,200
Գօսմ	2,500	Թասդէր	1,700
Տիտս	1,800	Ֆիրթ	2,800
Տօմինս	2,600	Բիտլթ	4,400
Էրրաքս	2,600	Բինսլաս	3,200
Էրգաս	800	Իսլիս	3,000
Ֆայլքսն	1,700	Իսմանս	5,500
Ֆիտս	1,600	Իսմէս	3,500
Ֆրամինկս	5,500	Կայէնս	4,000
Կոլիլէս	2,200	Կարֆս	2,000
Կիրանս	800	Միլվիս	2,000
Կոզ	2,200	Սըրէնդ	4,300
Կրօնանս		Թասաս	1,200
Հանկս	2,000	Թ. Ուիրդն	3,000
Հէրս	3,000	Թիկէր	1,300
Հիտարկս	1,200	Թրաչեաս	2,800
Հիւմանիդ	2,300	Քանդ	3,600
Ճիս	2,000	Եչտաս	1600
Քէրս	2,200	Զէպրա	3,000
Քօնս	2,000	Զէրս	41,0
Լէս			

Ուիլսոս չոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն ամսոյս 3ին Հըլէն մեկնած է Մալթա, Զմիւռնիա, կ. Պոլիս և Օտեսա երթալու համար։ Ամսոյս 22ին ասա կ՚սպասուի։

Քանս չոգենաւը, նաւապետ Նիլլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ, և ամսոյս 21ին պիտի մեկնի Պոլիս Օտեսա երթալու համար։

Ուղեւորներուս համար ամէն գործարանի կանոնաւորութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ. ՖՐԷՏԼԻՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ. 17–18, Ֆիւշիւբ Միլլէթ
Խան Ղալաթիա

314

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կազային, երկաթախառն, կազդուրիչ և սիրտի սաքիր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը։ Այս Ջուրերն, յոյժ հարատև, կը պարունակեն իրր 5 կրամ գրեթէ մի լիտր հաստ։ Այդ ազդեցութիւնն մէջ ամենէն առատներն են փարոնտի աղ և փարոնտի աղ մանէսիա, որով ամբողջային կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կազաքարային ազբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոդայի և բոլոր պիտարոսոյ աղեր կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրերը կը ներգործեն մանաւանդ սոսնոյնքսն ազիքը տանող փողին վրայ՝ որը թեմեւ մը գրգռեն, չեկաքացը ներսով միանգամայն թթուն որ կրնայ պատել հիմն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն։

Անոնց գործածութեամբ, մասնաւորապէս քարերուները կը դերծանի այն ամէն կապերէ որք կ՚արգելուին զինքն թէ՛ սոսնոյքսն և թէ՛ աղեաց մէջ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յաճախ կը բերէ ծորբարանց կարգաւորում, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Ադիկ կը հեռաւէ թէ ընդհանրական ջերմերէ յաճախ եկած գրեցուներուն և ուրիշ նոսրաբարոյութիւն և հիմնոմին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ՚առնու փարոնտի աղ ֆէրէն, զոր ուրիշներն կը պարունակեն։

ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻԵՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեպոյ Տէլլա-Սպոյա, Բերա, Մեծ փողոց։

510 ՊՈԼԻՍ

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կալաքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և սիրտի սաքիր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը։ Այս Ջուրերն, յոյժ հարատև, կը պարունակեն իրր 5 կրամ գրեթէ մի լիտր հաստ։ Այդ ազդեցութեան մէջ ամենէն առատներն են փարոնտի աղ և փարոնտի աղ մանէսիա, որով ամբողջային կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալաքարային ազբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոդայի և բոլոր պիտարոսոյ աղեր կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրերը կը ներգործեն մանաւանդ սոսնոյնքսն ազիքը տանող փողին վրայ՝ որը թեմեւ մը գրգռեն, չեկաքացը ներսով միանգամայն թթուն որ կրնայ պատել հիմն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն։

Անոնց գործածութեամբ, մասնաւորապէս քարերուները կը դերծանի այն ամէն կապերէ որք կ՚արգելուին զինքն թէ՛ սոսնոյքսն և թէ՛ աղեաց մէջ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յաճախ կը բերէ ծորբարանց կարգաւորում, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Ադիկ կը հեռաւէ թէ ընդհանրական ջերմերէ յաճախ եկած գրեցուներուն և ուրիշ նոսրաբարոյութիւն և հիմնոմին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ՚առնու փարոնտի աղ ֆէրէն, զոր ուրիշներն կը պարունակեն։

ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻԵՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեպոյ Տէլլա-Սպոյա, Բերա, Մեծ փողոց։

510 ՊՈԼԻՍ

ՏԷԼԼԱ ՍՈՒՏԱ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
169—Բերա, մեծ փողոց—169

Իւր յաճախորդաց կը յանձնարարէ ԶԱՔԻՐԼԻ վերջին ընտիր մասնագիտութիւնն,

«ԶԱՔԻՐԼԻՆ»

ամէն վիճակաց միջոցներու ճաշման համար։

Այդ մասնագիտութիւն ազդուութեամբ, սրագութեամբ և ապահովութեամբ կը գերազանցէ մինչեւ ցարդ ամէն ճանաչուած սիկարետապան փողիները կամ ուրիշ դարմաններն ընդդէմ

ՄԼՈՒԿՆԵՐՈՒՆ, ԼՈՒԵՐՈՒՆ, ՃԱՆՃԱՂԵՐՈՒՆ ՈՂԻՆԵՐՈՒՆ, ՄԷՐՋԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

և այլ այս տեսակ միջատներու դամ՝ ճճիներու։

Փորձանքի պէտք չէ շփոթել

ԶԱՔԻՐԼԻՆ

Հասարակ միջատապան փոշիին հետ։ ԶԱՔԻՐԼԻՆը միմիայն շիշերով կը ծախուի, և երբէք բաց թղթով կամ կշռով։ Ճշմարիտ շիշերը կը կրեն ստորագրութիւն և դրոշմանիշ նշանս։

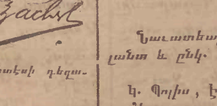

Կը ծախուի Ղալաթիա, Քասթորիսէի դեղարանը։

Պուրնայ Նաւատապետը։
Հէրպէրի, Թոմասիս դեղարանը։
Մեծ կղզի։

ԵՂԱՐԱՆԻ մը պարանակութիւնը վաճառելի է շահաւոր պայմաններով։ դիմել ի դեղարան Բայմանի, Սուլթան-Համամ, Պահճէ-Գաւու։

ՔԻԻՆԱՐՏ
ՇՈՓԵՆԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Ա.Ռ.Ա.ՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՅԻՆ
Ուր ամբոյ ելանի տ՚անցամ կը բռնի Լիվերպուլ և Մէլբուրնի դէմ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Պարթա	3,000
Ագլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ակերբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոգնիա	4,600	Բասմնիա	5,000
Պալլեգ	2,500	Բայմիրա	3,000
Պրինթզ Գուլֆ	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆասնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Գաճալնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրգ	2,000	Սամնաբա	3,000
Տէվերարա	2,500	Սիտան	3,000
Կալիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Գէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարսէյ	3,000		

Սէրտ չոգենաւը, նաւապետ Ռոպի, Լիվերբուլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մտոյ վերադարձ Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ստորագրեալս արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորք, Պոսթի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրիշ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՇՈՒԼ
Գործակալ
Թիւ 1 Գիւշիք Հաղի
փողոց խան Ղալաթիա

311

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈՓԵՆԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ, Մէլբուրնի և Օտեսայ գծի
կանոնաւորաբար բռնող
ՇՈՓԵՆԱՅԻ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Գրէա
Աբարտա	2,500	Ռոբերտս
Աքրատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլսա
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուսէրիա	2,800	Թոմբրեիլ

Պրիմոֆիա չոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ալիս Սոֆիա չոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվերբուլէն ասա կ՚սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ՚ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկ